

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства економіки, довкілля та сільського
господарства України
30 квітня 2026 року N 5479

Методичні вимоги у сфері розсадництва щодо збереження якостей садивного матеріалу плодових, горіхоплідних культур та винограду

I. Загальні положення

1. Ці Методичні вимоги поширюються на садивний матеріал плодових і горіхоплідних культур, перелік яких визначено у додатку 1 до цих Методичних вимог, винограду та застосовуються органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, науково-дослідними установами, аудиторами із сертифікації (агрономами-інспекторами), органами з оцінки відповідності, суб'єктами насінництва та розсадництва.

Ці Методичні вимоги стосуються сортів садивного матеріалу, занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.

2. У цих Методичних вимогах терміни вживаються у таких значеннях:

практично без дефектів - наявні дефекти, здатні погіршити якість та придатність садивного матеріалу як розмножувального, не перевищують рівень, який є допустимим у результаті належної практики вирощування та обробки;

кріоконсервація - збереження рослинного матеріалу шляхом охолодження до наднизьких температур з метою збереження життєздатності матеріалу;

репрезентативна частина (зразок) - об'єкт перевірки маточних рослин або садивного матеріалу, вибірково відібрана для лабораторного дослідження з метою оцінки відповідності всього об'єкта, поля або ділянки встановленим вимогам.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України "Про насіння і садивний матеріал", "Про охорону прав на сорти рослин", "Про карантин рослин", Порядку проведення сертифікації насіння, видачі та припинення дії сертифікатів на насіння, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2023 року N 1210.

3. Садивний матеріал класифікується за категоріями:

вихідний;

базовий;

сертифікований.

Кожна категорія має відповідати вимогам щодо походження та підтвердження сортової ідентичності, фітосанітарного стану, умов вирощування та процедур оцінки.

4. Садивний матеріал однієї категорії не повинен змішуватися з матеріалом інших категорій.

Садивний матеріал для сертифікації повинен належати сорту, який є відмінним від інших, стабільним та однорідним і відповідати заявленому опису сорту.

5. Контроль за виробництвом садивного матеріалу здійснюється шляхом візуального інспектування (огляду) та/або відбору проб і лабораторних досліджень.

6. До введення в обіг допускається лише садивний матеріал сортів, включених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.

7. Суб'єкти насінництва та розсадництва зобов'язані:

впроваджувати план моніторингу критичних точок виробництва (розташування та кількість рослин, терміни їх вирощування, операції розмноження, пакування, зберігання, транспортування);

документувати всі етапи контролю (походження, категорію, польове обстеження, відбір проб і лабораторні дослідження, результати перевірок і переміщень садивного матеріалу) під час виробництва та щонайменше три роки після реалізації або видалення садивного матеріалу;

зберігати дані та надавати їх для ознайомлення за запитом органів державної влади, експертного закладу та органу із сертифікації.

II. Вимоги до садивного матеріалу плодкових, горіхоплідних культур

1. Садивний матеріал, крім маточних рослин і підщеп, які не належать до сорту, підлягає сертифікації як садивний матеріал категорії вихідний, якщо він безпосередньо відтворений із маточної рослини та відповідає морфологічним ознакам, наведеним в описі сорту.

Підщепа, яка не належить до сорту, може підлягати сертифікації за запитом заявника, як садивний матеріал вихідної категорії за умови:

розмноження від маточної рослини;

відповідності морфологічних ознак опису сорту.

2. Садивний матеріал, крім базових маточних рослин і підщеп, які не належать до сорту, підлягає сертифікації як садивний матеріал категорії базовий, якщо він відтворений із базової маточної рослини та відповідає таким вимогам:

вирощений із садивного матеріалу категорії вихідний або отриманий шляхом розмноження вихідної маточної рослини;

морфологічні ознаки відповідають опису.

Підщепа, яка не належить до сорту, може підлягати сертифікації за запитом заявника як садивний матеріал категорії базовий за умови:

відповідності морфологічних ознак опису сорту;

виращування у спосіб, що забезпечує її індивідуальну ідентифікацію протягом усього процесу виробництва.

3. Садивний матеріал, крім маточних рослин, підлягає сертифікації як садивний матеріал категорії сертифікований, якщо він розмножений із сертифікованої маточної рослини, яка вирощена з садивного матеріалу категорії вихідний та базовий.

4. Садивний матеріал усіх категорій повинен:

виращуватися відповідно до вимог, встановлених пунктами 11 - 12 цього розділу;

відповідати фітосанітарним вимогам згідно з пунктом 13 цього розділу;

бути практично без дефектів.

У разі втрати відповідності вимогам, встановленим пунктами 10 - 23 цього розділу (у частині, що застосовується до відповідної категорії садивного матеріалу), такий садивний матеріал підлягає ізоляції та переміщенню таким чином, щоб він не перебував в безпосередній близькості до інших маточних рослин і садивного матеріалу. Садивний матеріал, що втратив відповідність зазначеним вимогам, може бути використаний як базовий або сертифікований за умови, що він відповідає вимогам, установленим для відповідної категорії.

5. Прийняття підщепи, яка не належить до сорту, за запитом заявника як садивний матеріал вихідної або базової категорії здійснюється на основі офіційної перевірки, що проводиться органом із сертифікації, з врахуванням результатів фітосанітарних процедур, проведених Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

6. Маточна рослина та/або підщепа, яка не належить до сорту, може бути визнана категорією вихідний на підставі результатів візуального інспектування (огляду) та/або лабораторних досліджень.

Встановлення відповідності морфологічних ознак опису сорту здійснюється за результатами спостереження за сортовими ознаками, визначеними при державній реєстрації прав на сорт.

7. Якщо сорт не зареєстровано, відповідну маточну рослину та садивний матеріал, отриманий із неї, може бути використано лише для виробництва базового або сертифікованого садивного матеріалу. Реалізація такого садивного матеріалу як вихідного заборонена.

8. Якщо відповідність морфологічних ознак опису сорту можна встановити лише за ознаками рослини на стадії плодоношення, спостереження за виявленням ознак такого сорту здійснюється на плодах рослини на стадії плодоношення, яку відтворено з вихідної маточної рослини. Такі

рослини на стадії плодоношення повинні утримуватися окремо від вихідних маточних рослин і садивного матеріалу вихідної категорії.

9. Рослини на стадії плодоношення підлягають візуальному інспектуванню (огляду) у найбільш придатні для цього періоди року з урахуванням кліматичних умов та умов вирощування рослин відповідного роду або виду.

10. Відповідність маточної рослини та садивного матеріалу категорій вихідний та базовий опису сорту повинна регулярно верифікуватися з періодичністю та способом, які є доцільними для відповідного сорту та використаного методу відтворення.

Після кожного оновлення нові маточні рослини, які утворилися повинні верифікуватися.

11. Рослини-кандидати на вихідні маточні рослини повинні бути вільним від шкідників, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог, та утримуватися в умовах, захищених від комах та ізольованих від вихідних маточних рослин у приміщеннях.

Вихідні маточні рослини та вихідний садивний матеріал повинні утримуватися у наступних контрольованих умовах:

об'єкти, пристосовані для відповідного роду або виду рослини із захистом від комах та інфекцій;

з індивідуальною ідентифікацією протягом усього процесу виробництва;

у горщиках без використання ґрунту, заповнених стерилізованим середовищем для вирощування, з обов'язковою ідентифікацією за маркуванням, нанесеним на етикетку для забезпечення простежуваності.

Вихідні маточні рослини можуть використовуватися лише протягом періоду, визначеного з урахуванням стабільності сорту або умов середовища, у якому їх вирощують, та будь-яких інших чинників, які впливають на стабільність. Допускається їх зберігання шляхом криоконсервування.

Допускається вирощування в полі без захисту від комах для певних родів або видів лише за умови обов'язкової ідентифікації за маркуванням, нанесеним на етикетку для забезпечення простежуваності, у разі забезпечення виробником вжиття заходів.

12. Базові маточні рослини та базовий садивний матеріал повинні утримуватися у наступних контрольованих умовах:

на полях, ізольованих від потенційних джерел інфікування через повітряні переносники, внаслідок контакту здорового кореня з інфікованим коренем, перехресного зараження через контактування з технікою, інструментами для щеплення та від будь-яких інших можливих джерел;

із дотриманням відстані між полями, яка визначається залежно від регіональних обставин, типу садивного матеріалу, наявності шкідливих організмів у відповідному районі та оцінених ризиків занесення та поширення.

13. Маточні рослини та садивний матеріал усіх категорій повинні бути вільними від шкідливих організмів, характерних для відповідного роду або виду.

Фітосанітарні процедури щодо садивного матеріалу здійснюються з урахуванням Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики України від 29 листопада 2006 року N 716, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 грудня 2006

року за N 1300/13174 (у редакції наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16 липня 2019 року N 397), та додатків 2 і 3 до цих Методичних вимог.

14. За результатами візуального інспектування (огляду) на об'єкті та в полі повинно бути підтверджено, що маточна рослина та садивний матеріал не уражені шкідливими організмами (у тому числі регульованими), характерними для відповідного роду або виду, переліченими у додатку 2 до цих Методичних вимог.

У разі виникнення підозри щодо наявності таких шкідливих організмів проводиться відбір проб і лабораторні дослідження відповідної категорії маточної рослини та садивного матеріалу.

15. Маточна рослина та садивний матеріал підлягають обов'язковому відбору проб і лабораторному дослідженню щодо наявності шкідливих організмів (у тому числі регульованих), перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог з врахуванням вимог, встановлених пунктом 19 цього розділу.

16. Відбір проб і лабораторні дослідження проводяться з урахуванням:

оптимального періоду року залежно від кліматичних умов;

умов вирощування рослини;

біологічних особливостей шкідливих організмів, притаманних цій рослині.

У разі підозри такі дослідження можуть проводитися у будь-який час року.

17. Дослідження здійснюються відповідно до Міжнародного стандарту з фітосанітарних заходів (МСФЗ) N 27 "Діагностичні протоколи для регульованих шкідливих організмів", Стандартів Європейської та Середземноморської організації захисту рослин серії РМ 7 "Діагностичні протоколи" (далі - протоколи ЄОЗР) або у разі їх відсутності згідно з національними стандартами, інструкціями та рекомендаціями.

Лабораторні дослідження включають:

виявлення комах, кліщів, нематод, грибів, бактерій, вірусів, віроїдів, вірусоподібних хвороб та фітоплазм;

біологічне індексування з використанням рослин-індикаторів, що застосовується до кандидатів на вихідні маточні рослини;

інші методи лабораторних досліджень, що забезпечують рівень надійності, еквівалентним біологічному індексуванню з використанням рослин-індикаторів.

18. У випадку підтвердження зараження будь-яким із регульованих шкідливих організмів суб'єкт насінництва та розсадництва зобов'язаний видалити уражені маточні рослини та садивний матеріал усіх категорій із прилеглої ділянки або вжити відповідних заходів, щоб забезпечити повторну відповідність цього садивного матеріалу.

19. Садивний матеріал повинен відповідати наступним вимогам для родів та видів:

19.1. Каштан їстівний (*Castanea sativa* Mill.):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Castanea sativa* Mill. усіх категорій повинно проводитися один раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог, здійснюється відбір проб та лабораторні дослідження;

2) для всіх категорій садивного матеріалу *Castanea sativa* Mill. застосовуються вимоги щодо місця виробництва або району. У разі вирощування вихідного садивного матеріалу в полі допускається відсутність захисту від комах;

3) садивний матеріал *Castanea sativa* Mill. категорій вихідний, базовий, сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Cryphonectria parasitica* (Murrill) Barr та *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld.

На місці виробництва на садивному матеріалі протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Cryphonectria parasitica* (Murrill) Barr та *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld;

4) садивний матеріал *Castanea sativa* Mill. категорії сертифікований, що проявляє симптоми *Cryphonectria parasitica* (Murrill) Barr, підлягає обов'язковому видаленню. Решта садивного матеріалу повинна обстежуватись щотижня, а протягом щонайменше трьох тижнів перед реалізацією на місці виробництва не повинно спостерігатись жодних симптомів.

Садивний матеріал *Castanea sativa* Mill. категорії сертифікований, що проявляє симптоми *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld на місці виробництва, усі рослини в радіусі 2 метрів від садивного матеріалу із симптомами, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню, включаючи ґрунт, що налип.

Для усіх рослин, розташованих у радіусі 10 метрів від симптоматичного садивного матеріалу, а також будь-якого садивного матеріалу, що залишилися з ураженої партії протягом трьох місяців після виявлення симптоматичного садивного матеріалу, жодних симптомів *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld не повинно спостерігатись на садивному матеріалі під час щонайменше двох перевірок у відповідний час для виявлення шкідника.

Протягом тримісячного періоду не повинно проводитися жодних обробок, що пригнічують симптоми *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld.

Після закінчення тримісячного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld на садивному матеріалі у місці виробництва.

Репрезентативний зразок садивного матеріалу, що підлягає переміщенню, включно з усім іншим садивним матеріалом, має бути досліджений та визнаний вільним від *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld.

19.2. Цитрусові (*Citrus* L.), Фортунела (*Fortunella* Swingle) і Понцирус (*Poncirus* Raf.):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* категорії вихідний повинно проводитися двічі на рік.

Кожна вихідна маточна рослина повинна підлягати відбору проб та лабораторному дослідженню:

щорічно на наявність *Spiroplasma citri* Saglio et al.;

через три роки після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в три роки на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates);

через шість років після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в шість років на наявність шкідливих організмів, інших ніж вірус *Citrus tristeza* (EU isolates) та *Spiroplasma citri* Saglio et al., перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;

2) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* категорії базовий повинно проводитися:

двічі на рік щодо вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley;

один раз на рік для усіх шкідливих організмів, окрім вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

Садивний матеріал категорії базовий повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley.

У випадку садивного матеріалу *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* категорії базовий, який вирощувався у захищених від комах приміщеннях:

на садивному матеріалі протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley, і садивний матеріал підлягає вибіркового відбору проб і лабораторному дослідженню на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates) перед реалізацією;

кожна базова маточна рослина підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні три роки на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates);

репрезентативна частина базових маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні три роки на наявність *Spiroplasma citri* Saglio et al.

У випадку базових маточних рослин, які не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина базових маточних рослин щорічно підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates) та *Spiroplasma citri* Saglio et al., щоб усі маточні рослини були досліджені протягом двох років.

У разі позитивного результату досліджень на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates) всі базові маточні рослини на виробничій ділянці підлягають відбору проб та лабораторному дослідженню.

Репрезентативна частина базових маточних рослин, які не утримувалися в захищених від комах приміщеннях, підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні шість років на основі оцінки ризику зараження цих рослин на наявність шкідливих організмів, крім вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates) та *Spiroplasma citri* Saglio et al., перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог;

3) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* категорії сертифікований повинно проводитися:

двічі на рік на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley;

один раз на рік для усіх шкідливих організмів, окрім вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

Садивний матеріал *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley.

У випадку сертифікованих маточних рослин, які вирощувалися у захищених від комах приміщеннях:

на садивному матеріалі протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатися жодних симптомів *Spiroplasma citri* Saglio et al. та *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley, а садивний матеріал підлягає вибірковому відбору проб і лабораторному дослідженню на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates) перед реалізацією;

для репрезентативних частин сертифікованих маточних рослин повинні проводити відбір проб і лабораторні дослідження кожні чотири роки на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), щоб усі маточні рослини були досліджені протягом 8 років.

У випадку сертифікованих маточних рослин, які не утримувалися в захищених від комах приміщеннях:

для репрезентативних частин сертифікованих маточних рослин повинні проводити відбір проб і лабораторні дослідження щорічно на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates), щоб усі маточні рослини були досліджені протягом трьох років;

для репрезентативних частин сертифікованих маточних рослин повинні проводити відбір проб і лабораторні дослідження у разі підозри щодо наявності шкідників, інших ніж вірус *Citrus tristeza* (EU isolates), перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

У разі отримання позитивного результату дослідження на вірус *Citrus tristeza* (EU isolates) усі сертифіковані маточні рослини на виробничій ділянці підлягають відбору проб і лабораторному дослідженню.

У випадку садивного матеріалу *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* категорії сертифікований, які не вирощувалися у захищених від комах приміщеннях:

протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатися жодних симптомів *Spiroplasma citri* Saglio et al. і *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley на садивному матеріалі, репрезентативну частину садивного матеріалу відбирають та досліджують на вірус *Citrus tristeza* (EU isolates) перед реалізацією;

на ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду симптоми *Spiroplasma citri* Saglio et al. і *Plenodomus tracheiphilus* (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley не повинні спостерігатися більш ніж на 2 % садивного матеріалу категорії сертифікований. Такий садивний матеріал, а також симптоматичні рослини в безпосередній близькості, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

репрезентативну частину садивного матеріалу відбирають і досліджують на наявність вірусу *Citrus tristeza* (EU isolates) перед реалізацією і на виробничій ділянці не повинно бути більше 2 % садивного матеріалу з виявленим позитивним результатом протягом останнього повного вегетаційного періоду. Такий садивний матеріал підлягає обов'язковому видаленню та знищенню.

Садивний матеріал *Citrus L.*, *Fortunella Swingle* і *Poncirus Raf.* в безпосередній близькості підлягає вибіркового відбору проб і лабораторному дослідженню, а будь-який садивний матеріал, у якому виявлено позитивний результат, підлягає обов'язковому видаленню та знищенню.

19.3. Візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу ліщини звичайної (*Corylus avellana L.*) усіх категорій повинно проводитися один раз на рік.

У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, здійснюється відбір проб і лабораторні дослідження.

19.4. Айва довгаста (*Cydonia oblonga Mill.*):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Cydonia oblonga Mill.* усіх категорій повинно проводитися протягом останнього повного вегетаційного періоду для *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. Для усіх шкідливих організмів, крім *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al., візуальне інспектування (огляд) повинно проводитися один раз на рік;

2) кожна вихідна маточна рослина підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через п'ятнадцять років після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в п'ятнадцять років щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж вірусоподібні хвороби та віроїди, перелічені в додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;

3) репрезентативна частина базових та сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні п'ятнадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж вірусоподібні хвороби та віроїди, перелічені в додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, необхідно здійснити відбір проб і провести лабораторні дослідження сертифікованих рослин.

Садивний матеріал *Cydonia oblonga* Mill. категорій базовий та сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al., та підлягає перевірці протягом останнього повного вегетаційного періоду, а будь-який садивний матеріал, що проявляє симптоми *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al., та будь-які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому вилученню та знищенню.

19.5. Візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу смоковниці звичайної (інжиру) (*Ficus carica* L.) усіх категорій повинно проводитися один раз на рік. Відбір проб і лабораторні дослідження проводяться у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

19.6. Суниця (*Fragaria* L.):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Fragaria* L. усіх категорій повинно проводитися двічі на рік протягом вегетаційного періоду.

Листя *Fragaria* L. візуально оглядають на наявність *Phytophthora fragariae* C.J. Hickman.

Для садивного матеріалу *Fragaria* L., отриманого методом мікророзмноження, який зберігається протягом періоду менше трьох місяців, необхідно лише одне візуальне інспектування (огляд) протягом цього періоду;

2) кожна вихідна маточна рослина підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через один рік після її прийняття як вихідної маточної рослини, а потім один раз за вегетаційний період - на наявність шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;

3) репрезентативний зразок коренів категорії базовий підлягає обов'язковому відбору проб і лабораторному дослідженню у разі появи симптомів *Phytophthora fragariae* C.J. Hickman на листі.

Відбір проб і лабораторні дослідження проводяться:

якщо під час візуального інспектування (огляду) симптоми *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry crinkle virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Strawberry mild yellow edge virus*, *Strawberry vein banding virus* та *Tomato black ring virus* нечітко виражені;

у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж *Phytophthora fragariae* C.J. Hickman, *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry crinkle virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Strawberry mild yellow edge virus*, *Strawberry vein banding virus* та *Tomato black ring virus*, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

Садивний матеріал *Fragaria* L. категорії базовий повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Phytophthora fragariae* C.J. Hickman.

На листі садивного матеріалу категорії базовий на ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Phytophthora fragariae* C.J. Hickman.

У разі виявлення заражених рослин, а також рослин в зоні радіусом щонайменше п'ять метрів навколо них, такі рослини підлягають обов'язковому вилученню, забороні на реалізацію та знищенню після відокремлення неураженого садивного матеріалу.

Садивний матеріал *Fragaria L.* категорії базовий повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Xanthomonas fragariae* Kennedy & King, протягом останнього повного вегетаційного періоду на ділянці виробництва не повинно спостерігатись жодних симптомів *Xanthomonas fragariae* Kennedy & King і будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості повинні бути видалені та негайно знищені.

Повинен бути дотриманий період спокою, коли вирощування садивного матеріалу заборонено:

тривати щонайменше десять років між виявленням *Phytophthora fragariae* C.J. Nickman та наступною посадкою, а також зафіксована історія вирощування рослин та хвороб, що передаються ґрунтом, на виробничій ділянці;

тривати щонайменше один рік між виявленням *Xanthomonas fragariae* Kennedy & King та наступною посадкою.

Відсоток садивного матеріалу *Fragaria L.* базової категорії на ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду із симптомами ураження кожним з наступних шкідливих організмів не повинен перевищувати:

Aphelenchoides besseyi Christie - 0,05 %;

Strawberry multiplier disease phytoplasma - 0,1 %;

Candidatus *Phytoplasma asteris* Lee et al. - 0,2 %;

Candidatus *Phytoplasma pruni* - 0,2 %;

Candidatus *Phytoplasma solani* Quaglino et al. - 0,2 %;

Verticillium albo-atrum Reinke & Berthold - 0,2 %;

Verticillium dahliae Kleb - 0,2 %;

Chaetosiphon fragaefolii Cockerell - 0,5 %;

Ditylenchus dipsaci (Kuehn) Filipjev - 0,5 %;

Meloidogyne hapla Chitwood - 0,5 %;

Podosphaera aphanis (Wallroth) Braun & Takamatsu - 0,5 %;

Pratylenchus vulnus Allen & Jensen - 1 % і такий садивний матеріал і будь-які навколишні рослини-господарі були видалені та знищені.

У разі позитивного результату дослідження садивного матеріалу *Fragaria L.* категорії базовий, що проявляють симптоми *Arabid mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry crinkle virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Strawberry mild yellow edge virus*, *Strawberry vein banding virus* і *Tomato black ring virus*, відповідний садивний матеріал підлягає обов'язковому видаленню та знищенню.

Симптоми всіх вірусів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, не повинні спостерігатися на більш ніж 1 % садивного матеріалу категорії базовий на ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду.

Садивний матеріал *Fragaria L.* та будь-які рослини з симптомами, що знаходяться в безпосередній близькості, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

4) репрезентативний зразок коренів категорії сертифікований підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню у разі появи на листі симптомів *Phytophthora fragariae C.J. Hickman*.

Відбір проб і лабораторні дослідження проводяться:

якщо під час візуального інспектування (огляду) симптоми *Arabid mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry crinkle virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Strawberry mild yellow edge virus*, *Strawberry vein banding virus* і *Tomato black ring virus* нечітко виражені;

у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж *Phytophthora fragariae C.J. Hickman*., *Arabid mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry crinkle virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Strawberry mild yellow edge virus*, *Strawberry vein banding virus* та *Tomato black ring virus*, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

Садивний матеріал *Fragaria L.* категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Phytophthora fragariae C.J. Hickman*.

На листі садивного матеріалу категорії сертифікований на виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Phytophthora fragariae C.J. Hickman*.

У разі виявлення заражених рослин весь уражений садивний матеріал, а також рослини в зоні радіусом щонайменше п'ять метрів навколо них, підлягають обов'язковому вилученню, забороні на реалізацію і знищенню після вилучення неуражених рослин.

Садивний матеріал *Fragaria L.* категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Xanthomonas fragariae Kennedy & King*.

На ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду симптоми *Xanthomonas fragariae Kennedy & King* не повинні спостерігатися більш ніж на 2 % садивного матеріалу сертифікованої категорії. Такий садивний матеріал, а також будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Повинен бути дотриманий період спокою, коли вирощування садивного матеріалу заборонено:

щонайменше десять років між виявленням *Phytophthora fragariae* C.J. Nickman і наступною посадкою, а також зафіксована історія вирощування рослин і хвороб, що передаються ґрунтом, на виробничій ділянці;

щонайменше один рік між виявленням *Xanthomonas fragariae* Kennedy & King та наступною посадкою.

Відсоток садивного матеріалу *Fragaria* L. категорії сертифікований на виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду із симптомами ураження кожним з наступних шкідливих організмів не повинен перевищувати:

Phytonemus pallidus Banks - 0,1 %;

Aphelenchoides besseyi Christie - 0,5 %;

Strawberry multiplier disease phytoplasma - 0,5 %;

Aphelenchoides fragariae (Ritzema Bos) Christie - 1 %;

Candidatus *Phlomobacter fragariae* Zreik, Bov é & Garnier - 1 %;

Candidatus *Phytoplasma asteris* Lee et al. - 1 %;

Candidatus *Phytoplasma fragariae* Valiunas, Staniulis & Davis - 1 %;

Candidatus *Phytoplasma pluni* - 1 %;

Candidatus *Phytoplasma solani* Quaglino et al. - 1 %;

Chaetosiphon fragaefolii Cockerell - 1 %;

Clover phyllody phytoplasma - 1 %;

Ditylenchus dipsaci (Kuehn) Filipjev - 1 %;

Meloidogyne hapla Chitwood - 1 %;

Podosphaera aphanis (Wallroth) Braun & Takamatsu - 1 %;

Pratylenchus vulnus Allen & Jensen - 1 %;

Rhizoctonia fragariae Hussain & W.E.McKeen - 1 %;

Verticillium albo - atrum Reinke & Berthold - 2 %;

Verticillium dahliae Kleb - 2 % і такий садивний матеріал та будь-які навколишні рослини-господарі були видалені та знищені.

У разі позитивного результату дослідження садивного матеріалу *Fragaria L.* категорії сертифікований, що проявляють симптоми *Arabid mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry crinkle virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Strawberry mild yellow edge virus*, *Strawberry vein banding virus* і *Tomato black ring virus*, відповідний садивний матеріал підлягає обов'язковому видаленню та знищенню.

Симптоми усіх вірусів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, не повинні спостерігатися на більш ніж 2 % садивного матеріалу сертифікованої категорії на виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду.

Садивний матеріал *Fragaria L.* та будь-які рослини з симптомами, що знаходяться в безпосередній близькості, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.7. Горіх грецький (*Juglans regia L.*):

- 1) візуальне інспектування (огляд) усіх категорій садивного матеріалу *Juglans regia L.* повинно проводитися один раз на рік;
- 2) кожна квітуча вихідна маточна рослина *Juglans regia L.* підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через рік після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в один рік щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;
- 3) репрезентативна частина базових маточних рослин *Juglans regia L.* підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню щорічно на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, переліченими у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог;
- 4) репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин *Juglans regia L.* підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні три роки на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, переліченими у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, сертифіковані рослини на стадії плодоношення підлягають відбору проб і лабораторному дослідженню.

19.8. Яблуня (*Malus Mill.*):

- 1) візуальне інспектування (огляд) усіх категорій садивного матеріалу *Malus Mill.* повинно проводитися один раз на рік;
- 2) кожна вихідна маточна рослина підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через п'ятнадцять років після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в п'ятнадцять років щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж вірусоподібні хвороби та віроїди, перелічені в додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;
- 3) для садивного матеріалу *Malus Mill.* категорій вихідний та базовий застосовуються вимоги щодо місця виробництва або району. Допускається вирощування в полі без захисту від комах для виробництва вихідного садивного матеріалу *Malus Mill.*

Садивний матеріал Malus Mill. категорій вихідний та базовий повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*, Erwinia amylovora (Burrill) Winslow et al., Tomato ringspot virus і підлягає огляду протягом останнього повного вегетаційного періоду.

На садивному матеріалі вихідної та базової категорій та навколишніх рослинах-господарях на ділянці виробництва не повинно спостерігатися жодних симптомів Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*, Erwinia amylovora (Burrill) Winslow et al. і Tomato ringspot virus.

Будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

4) у випадку базових маточних рослин Malus Mill., які утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина базових маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні п'ятнадцять років на наявність Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*.

У випадку базових маточних рослин, які не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина базових маточних рослин підлягає відбору проб та лабораторному дослідженню:

кожні три роки на наявність Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*;

кожні п'ятнадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, інших ніж Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*, Tomato ringspot virus, вірусоподібних хвороб та віроїдів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Базові маточні рослини Malus Mill. підлягають відбору проб і лабораторному дослідженню кожні двадцять років на наявність Tomato ringspot virus;

5) у випадку сертифікованих маточних рослин Malus Mill., які утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб та лабораторному дослідженню кожні п'ятнадцять років на наявність Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*.

У випадку сертифікованих маточних рослин Malus Mill., які не утримувалися в захищених від комах приміщеннях, репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб та лабораторному дослідженню:

кожні п'ять років на наявність Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider*;

кожні 15 років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, інших ніж Candidatus Phytoplasma mali Seem *Ullmer & Schneider* і Tomato ringspot virus, вірусоподібних хвороб та віроїдів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Для сертифікованих маточних рослин Malus Mill. здійснюється відбір проб і лабораторні дослідження кожні двадцять років на наявність Tomato ringspot virus.

У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, необхідно відбирати зразки та досліджувати сертифіковані плодови культури.

Садивний матеріал *Malus Mill.* категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Candidatus Phytoplasma mali Seem* *Ullmer & Schneider*, *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al., Tomato ringspot virus.

На місці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду на садивному матеріалі сертифікованої категорії не повинно спостерігатись жодних симптомів *Candidatus Phytoplasma mali Seem* *Ullmer & Schneider*, *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. та Tomato ringspot virus і будь-який садивний матеріал та навколишні рослини-господарі, що мають симптоми ураження, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

На місці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинні спостерігатись симптоми *Candidatus Phytoplasma mali Seem* *Ullmer & Schneider* на більш ніж 2 % садивного матеріалу сертифікованої категорії та будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Репрезентативний зразок решти безсимптомного садивного матеріалу у партіях, в яких було виявлено симптоматичний садивний матеріал, був досліджений та визнаний вільним від *Candidatus Phytoplasma mali Seem* *Ullmer & Schneider*.

19.9. Маслина (олива) європейська (*Olea europaea L.*):

- 1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Olea europaea L.* усіх категорій повинно проводитися один раз на рік;
- 2) кожна вихідна маточна рослина *Olea europaea L.* підлягає відбору проб та лабораторному дослідженню через десять років після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в десять років щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;
- 3) для проведення лабораторних досліджень усіх рослин *Olea europaea L.* базової категорії протягом тридцяти років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, переліченими у додатках 2 та 3 до цих Методичних вимог, необхідно відбирати зразки репрезентативної частини базових маточних рослин;
- 4) у випадку маточних рослин *Olea europaea L.* категорії сертифікований, що використовуються для виробництва насіння (насінневі маточні рослини), репрезентативну частину цих насінневих маточних рослин відбирають для того, щоб усі рослини були досліджені протягом сорока років на основі оцінки ризику зараження цих рослин щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

У випадку маточних рослин *Olea europaea L.* категорії сертифікований, відмінних від насінневих маточних рослин, репрезентативну частину цих рослин відбирають для того, щоб усі рослини були досліджені протягом тридцяти років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, переліченими у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

19.10. Фісташка справжня (*Pistacia vera L.*):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Pistacia vera* L. усіх категорій повинно проводитися раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог, здійснюється відбір проб і лабораторні дослідження;

2) садивний матеріал *Pistacia vera* L., отриманий з маточних рослин, повинен вирощуватись в районах, визнаних вільними від *Phytophthora cryptogea* Pethybridge & Lafferty.

На ділянці виробництва садивного матеріалу категорії вихідний, базовий, сертифікований протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Phytophthora cryptogea* Pethybridge & Lafferty і будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Кожна партія садивного матеріалу *Pistacia vera* L. підлягає вибірковому відбору проб і лабораторному дослідженню перед реалізацією та повинна бути визнана вільною від шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

19.11. Абрикос звичайний (*Prunus armeniaca* L.), черешня (*Prunus avium* L.), алича (*Prunus cerasifera* Ehrh.), вишня звичайна (*Prunus cerasus* L.), слива домашня (*Prunus domestica* L.), мигдаль звичайний (*Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb.), персик звичайний (*Prunus persica* (L.) Batsch) і слива верболиста (*Prunus salicina* Lindl.):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Prunus armeniaca* L., *Prunus avium* L., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Prunus cerasus* L., *Prunus domestica* L., *Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb., *Prunus persica* (L.) Batsch і *Prunus salicina* Lindl. вихідної категорії повинно проводитися один раз на рік для виявлення усіх шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

За винятком *Candidatus Phytoplasma prunorum* Seem *üller* & Schneider, Plum pox virus, *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al. та *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie (*Prunus persica* (L.) Batsch та *Prunus salicina* Lindl.), для яких візуальне інспектування (огляд) повинно проводитися двічі на рік;

2) садивний матеріал *Prunus armeniaca* L., *Prunus avium* L., *Prunus cerasus* L., *Prunus domestica* L. та *Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb. категорії вихідний повинен бути отриманий з маточних рослин, які досліджувались протягом попереднього вегетаційного періоду та визнаний вільним від Plum pox virus.

Вихідні підщепи *Prunus cerasifera* Ehrh. і *Prunus domestica* L. повинні бути отримані від маточних рослин, які досліджувались:

протягом попереднього вегетаційного періоду та визнані вільними від Plum pox virus;

протягом попередніх п'яти вегетаційних періодів і визнані вільними від *Candidatus Phytoplasma prunorum* Seem *üller* & Schneider.

Кожна квітуча вихідна маточна рослина підлягає аналізуванню та дослідженню на наявність Prune dwarf virus і Prunus necrotic ringspot virus через рік після її прийняття як вихідної маточної рослини та з подальшими інтервалами в один рік.

У випадку *Prunus persica* (L.) Batsch кожна квітуча вихідна маточна рослина підлягає аналізуванню через рік після її прийняття як вихідної маточної рослини та досліджена на наявність Peach latent mosaic viroid.

Кожне дерево, посаджене для запилення, основні дерева-запилювачі в навколишньому середовищі, відбирають та досліджують на наявність *Prune dwarf virus* та *Prunus necrotic ringspot virus*.

Кожна вихідна маточна рослина підлягає відбору проб:

через п'ять років після її прийняття як вихідної маточної рослини, а потім з наступними п'ятирічними інтервалами та лабораторному дослідженню на наявність *Candidatus Phytoplasma prunorum* Seem & Ullmer & Schneider та *Plum pox virus*;

через десять років після її прийняття як вихідної маточної рослини, а потім з наступними інтервалами в десять років і лабораторному дослідженню на наявність шкідливих організмів, інших ніж *Prune dwarf virus*, *Plum pox virus* і *Prunus necrotic ringspot virus*, та релевантних для виду, як зазначено у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також лабораторному дослідженню у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Репрезентативна частина вихідних маточних рослин підлягає відбору проб та лабораторному дослідженню у разі підозри щодо наявності *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al.

Допускається вирощування в полі без захисту від комах для виробництва вихідного садивного матеріалу, якщо застосовуються такі вимоги щодо місця виробництва або району.

Садивний матеріал категорії вихідний повинен вирощуватись в районах, визнаних вільними від *Candidatus Phytoplasma prunorum* Seem & Ullmer & Schneider і *Plum pox virus*.

На ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Candidatus Phytoplasma prunorum* Seem & Ullmer & Schneider та *Plum pox virus* на садивному матеріалі категорії вихідний, а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Садивний матеріал категорії вихідний на виробничій ділянці повинен бути ізолюваний від інших рослин-господарів. Ізоляційна відстань виробничої ділянки залежить від регіональних обставин, типу садивного матеріалу, наявності *Candidatus Phytoplasma prunorum* Seem & Ullmer & Schneider та *Plum pox virus* у відповідній зоні та оцінених ризиків занесення і поширення цього організму на основі інспектування.

Садивний матеріал категорії вихідний повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie, *Tomato ringspot virus* і *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al.

На ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду на садивному матеріалі вихідної категорії не повинно спостерігатись жодних симптомів *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie, *Tomato ringspot virus* і *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al., а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

3) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу видів *Prunus armeniaca* L., *Prunus avium* L., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Prunus cerasus* L., *Prunus domestica* L., *Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb., *Prunus persica* (L.) Batsch і *Prunus salicina* Lindl. категорії базовий повинно проводитися один раз на рік.

У випадку маточних рослин, які утримувалися в приміщеннях, захищених від комах для репрезентативних частин базових маточних рослин необхідно проводити відбір проб і лабораторні дослідження:

кожні три роки на наявність Prune dwarf virus, Prunus necrotic ringspot virus та Plum pox virus;

кожні десять років на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *Ullmer & Schneider*.

У випадку маточних рослин, які не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, щорічно відбирають зразки репрезентативної частини базових маточних рослин, окрім тих, що призначені для виробництва підщеп, та досліджують на наявність Plum pox virus, щоб усі рослини були досліджені протягом десяти років.

Репрезентативна частина базових маточних рослин призначених для виробництва підщеп, повинна щорічно підлягати відбору проб і лабораторному дослідженню на наявність Plum pox virus та визнаватися вільною від цього шкідливого організму.

Репрезентативну частину базових маточних рослин Prunus domestica L., призначених для виробництва підщеп, відбирають і досліджують протягом попередніх п'яти вегетаційних періодів на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *Ullmer & Schneider* та визнана вільною від цього шкідливого організму.

У разі підозри щодо наявності Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al., необхідно здійснити відбір проб і провести лабораторні дослідження репрезентативних частин базових маточних рослин.

Репрезентативна частина базових маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню:

кожні двадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин Tomato ringspot virus;

кожні десять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, інших ніж Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *Ullmer & Schneider*, Prune dwarf virus, Prunus necrotic ringspot virus, Plum pox virus і Tomato ringspot virus, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також лабораторному дослідженню у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Щорічно відбирають зразки репрезентативної частини квітучих маточних рослин і досліджують на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *Ullmer & Schneider*, Prune dwarf virus та Prunus necrotic ringspot virus на основі оцінки ризику зараження цих рослин.

У випадку Prunus persica (L.) Batsch, репрезентативна частина квітучих маточних рослин повинна відбиратися один раз на рік і досліджуватись на наявність Peach latent mosaic viroid на основі оцінки ризику зараження цих рослин.

Репрезентативна частина дерев, навмисно посаджених для запилення, та, де це доречно, основні дерева-запилювачі в навколишньому середовищі, повинна підлягати відбору проб і лабораторному дослідженню на Prune dwarf virus та Prunus necrotic ringspot virus на основі оцінки ризику зараження цих рослин.

Репрезентативна частина неkwітучих базових маточних рослин, які не утримувалися в захищених від комах приміщеннях, підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні три роки на наявність Prune dwarf virus і Prunus necrotic ringspot virus та Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *ü* Iler & Schneider на основі оцінки ризику зараження цих рослин;

4) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу видів Prunus armeniaca L., Prunus avium L., Prunus cerasifera Ehrh., Prunus cerasus L., Prunus domestica L., Prunus dulcis (Mill.) D.A. Webb., Prunus persica (L.) Batsch і Prunus salicina Lindl. категорії сертифікований повинно проводитися один раз на рік.

У випадку маточних рослин, які утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню:

кожні п'ять років на наявність Prune dwarf virus та Prunus necrotic ringspot virus та Plum pox virus для того, щоб усі рослини були дослідженні протягом п'ятнадцятирічного інтервалу;

кожні п'ятнадцять років на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *ü* Iler & Schneider.

У випадку маточних рослин, які не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні три роки на Plum pox virus, щоб усі рослини були досліджені протягом п'ятнадцятирічного інтервалу.

Репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин, призначених для виробництва підщеп, повинна щорічно відбиратися та досліджуватися на наявність Plum pox virus, при цьому рослини мають бути визнані вільними від цього шкідливого організму.

Репрезентативну частину сертифікованих маточних рослин Prunus cerasifera Ehrh. і Prunus domestica L., призначених для виробництва підщеп, відбирають протягом попередніх п'яти вегетаційних періодів і досліджують на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *ü* Iler & Schneider та визнані вільними від цього шкідливого організму.

У разі підозри щодо наявності Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. необхідно відібрати та дослідити репрезентативну частину сертифікованих маточних рослин.

Репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню:

кожні двадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин Tomato ringspot virus;

кожні п'ятнадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, інших ніж Candidatus Phytoplasma prunorum Seem *ü* Iler & Schneider, Prune dwarf virus, Prunus necrotic ringspot virus, Plum pox virus і Tomato ringspot virus, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також підлягає лабораторному дослідженню у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Щороку репрезентативна частина kwітучих сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum, Prune dwarf virus та Prunus necrotic ringspot virus на основі оцінки ризику зараження цих рослин.

У випадку *Prunus persica* (L.) Batsch репрезентативну частину квітучих сертифікованих маточних рослин відбирають один раз на рік і досліджують на наявність Peach latent mosaic viroid на основі оцінки ризику зараження цих рослин.

Репрезентативна частина дерев, посаджених для запилення, та, де це доречно, основні дерева-запилювачі в навколишньому середовищі, повинна підлягати відбору проб та лабораторному дослідженню на Prune dwarf virus і Prunus necrotic ringspot virus на основі оцінки ризику зараження цих рослин.

Репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин, що не квітнуть і не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, повинна підлягати відбору проб та лабораторному дослідженню кожні три роки на наявність Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Ullmer & Schneider, Prune dwarf virus і Prunus necrotic ringspot virus на основі оцінки ризику зараження цих рослин;

5) садивний матеріал видів *Prunus armeniaca* L., *Prunus avium* L., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Prunus cerasus* L., *Prunus domestica* L., *Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb., *Prunus persica* (L.) Batsch і *Prunus salicina* Lindl. категорій базовий та сертифікований повинен вирощуватись в районах, визнаних вільними від Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Ullmer & Schneider, Plum pox virus, Pseudomonas syringae pv. persicae (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie, Tomato ringspot virus і Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al.

На ділянці виробництва садивного матеріалу категорій базовий та сертифікований протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатися жодних симптомів Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Ullmer & Schneider, Plum pox virus, Pseudomonas syringae pv. persicae (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie, Tomato ringspot virus та Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. і будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

На виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинні спостерігатися симптоми Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Ullmer & Schneider і Plum pox virus на більш ніж 1 % садивного матеріалу категорії сертифікований. Такий садивний матеріал, а також будь-які рослини з симптомами в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Репрезентативний зразок решти безсимптомного садивного матеріалу у партіях, у яких були виявлені рослини з симптомами, був досліджений та визнаний вільним від Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Ullmer & Schneider та Plum pox virus.

На виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду симптоми Pseudomonas syringae pv. persicae (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie та Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. не повинні спостерігатися на більш ніж 2 % садивного матеріалу категорії сертифікований. Такий садивний матеріал, а також будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.12. Груша (*Pyrus* L.):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Pyrus* L. усіх категорій повинно проводитися один раз на рік;

2) кожна вихідна маточна рослина підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через п'ятнадцять років після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в п'ятнадцять років щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж вірусоподібні хвороби та віроїди, перелічені в додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Допускається вирощування в полі без захисту від комах для виробництва вихідного садивного матеріалу *Pyrus L.*, якщо застосовуються такі вимоги щодо місця виробництва або району.

Садивний матеріал *Pyrus L.* категорії вихідний повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider та *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al.

На місці виробництва протягом останніх трьох вегетаційних періодів на садивному матеріалі *Pyrus L.* вихідної категорії не повинно спостерігатися жодних симптомів *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider та будь-які рослини з симптомами в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Садивний матеріал *Pyrus L.* категорії вихідний на виробничій ділянці підлягає огляду протягом останнього повного вегетаційного періоду, а будь-який садивний матеріал, що проявляють симптоми *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al., і будь-які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

3) у випадку базових маточних рослин *Pyrus L.*, які утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина базових маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню кожні п'ятнадцять років на наявність *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider.

У випадку базових маточних рослин *Pyrus L.*, які не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина базових маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню:

кожні три роки на наявність *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider;

кожні п'ятнадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, інших ніж *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider, і вірусоподібних хвороб та віроїдів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;

4) у випадку сертифікованих маточних рослин *Pyrus L.*, які утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативну частину сертифікованих маточних рослин відбирають і досліджують кожні п'ятнадцять років на наявність *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider.

У випадку сертифікованих маточних рослин *Pyrus L.*, які не утримувалися в приміщеннях, захищених від комах, репрезентативна частина сертифікованих маточних рослин підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню:

кожні п'ять років на наявність *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider;

кожні п'ятнадцять років на основі оцінки ризику зараження цих рослин шкідливими організмами, інших ніж *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem & Ullmer & Schneider, і вірусоподібних хвороб та віроїдів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, необхідно відбирати зразки та досліджувати сертифіковані плодови культури;

5) садивний матеріал *Pyrus L.* категорій базовий та сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem *Ullmer & Schneider*;

На садивному матеріалі *Pyrus L.* категорії базовий та сертифікований на місці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинні спостерігатися жодні симптоми *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem *Ullmer & Schneider*.

Садивний матеріал *Pyrus L.* категорій базовий та сертифікований на місці виробництва та будь-які рослини в безпосередній близькості, із симптомами ураження *Candidatus Phytoplasma pyri* Seem *Ullmer & Schneider* під час візуального інспектування (огляду) протягом останніх трьох вегетаційних періодів, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Садивний матеріал *Pyrus L.* категорій базовий та сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al.

Садивний матеріал *Pyrus L.* категорій базовий та сертифікований на виробничій ділянці повинен бути перевірений протягом останнього повного вегетаційного періоду і будь-який садивний матеріал, що проявляє симптоми *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al., і будь-які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.13. Смородина, порічки, агрус (*Ribes L.*):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Ribes L.* категорії вихідний повинно проводитися двічі на рік.

Кожна вихідна маточна рослина *Ribes L.* підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через чотири роки після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами в чотири роки щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;

2) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Ribes L.* категорії базовий повинно проводитися один раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог здійснюється відбір проб та лабораторні дослідження.

Відсоток садивного матеріалу *Ribes L.* категорії базовий на виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду, із симптомами ураження *Aphelenchoides ritzemabosi* (Schwartz) Steiner & Buhner, не повинен перевищувати 0,05 % і такий садивний матеріал та будь-які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

3) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Ribes L.* категорії сертифікований повинно проводитися один раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог здійснюється відбір проб та лабораторні дослідження.

Відсоток садивного матеріалу *Ribes L.* категорії сертифікований на виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду, із симптомами ураження *Aphelenchoides ritzemabosi* (Schwartz) Steiner & Buhner, не повинен перевищувати 0,5 % і такий садивний матеріал та будь-

які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.14. Малина, ожина (*Rubus L.*):

- 1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Rubus L.* категорії вихідний повинно проводитися двічі на рік;
- 2) кожна вихідна маточна рослина *Rubus L.* підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через два роки після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними інтервалами у два роки щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог.

Садивний матеріал *Rubus L.* категорії вихідний повинен вирощуватися в районах, визнаних вільним від вірусів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог.

На ділянці виробництва садивного матеріалу *Rubus L.* категорії вихідний протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

- 3) для садивного матеріалу *Rubus L.* категорії базовий, який вирощують в полі або в горщиках, візуальне інспектування (огляд) повинно проводитися двічі на рік.

Для садивного матеріалу *Rubus L.*, отриманого методом мікророзмноження, які зберігаються протягом періоду менше трьох місяців, необхідний лише одне візуальне інспектування (огляд) протягом цього періоду.

Відбір проб і лабораторні дослідження проводяться:

якщо під час візуального інспектування (огляду) симптоми *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Tomato black ring virus* та *Tomato ringspot virus* нечітко виражені;

у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Tomato black ring virus* та *Tomato ringspot virus*, перелічених у додатках 2 та 3 до цих Методичних вимог.

У разі позитивного результату лабораторного дослідження садивного матеріалу *Rubus L.* базової категорії, що проявляє симптоми *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Tomato black ring virus* і *Tomato ringspot virus*, відповідний садивний матеріал підлягає обов'язковому видаленню та знищенню.

Відсоток садивного матеріалу *Rubus L.* категорії базовий на ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду, із симптомами ураження кожним з наступних шкідливих організмів, не повинен перевищувати:

Agrobacterium spp. Conn - 0,1 %;

Rhodococcus fascians Tilford - 0,1 % і такий садивний матеріал та будь-які навколишні рослини-господарі були видалені та знищені.

Садивний матеріал *Rubus L.* категорії базовий повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від вірусів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог.

На ділянці виробництва садивного матеріалу *Rubus L.* категорії базовий протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатися жодних симптомів вірусів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог жодних симптомів.

Рослини з симптомами вірусів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, не повинні спостерігатися на більш ніж 0,25 % садивного матеріалу *Rubus L.* категорії базовий. Такий садивний матеріал, а також будь-які рослини з симптомами, що знаходяться в безпосередній близькості, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

4) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Rubus L.* категорії сертифікований повинно проводитися один раз на рік.

Відбір проб та лабораторні дослідження проводяться:

якщо під час візуального інспектування (огляду) симптоми *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Tomato black ring virus* і *Tomato ringspot virus* нечітко виражені;

у разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, інших ніж *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Tomato black ring virus* і *Tomato ringspot virus*, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог.

У разі позитивного результату лабораторного дослідження садивного матеріалу *Rubus L.* категорії сертифікований, що проявляють симптоми *Arabis mosaic virus*, *Raspberry ringspot virus*, *Strawberry latent ringspot virus*, *Tomato black ring virus* і *Tomato ringspot virus*, відповідний садивний матеріал підлягає обов'язковому видаленню та знищенню.

Відсоток садивного матеріалу *Rubus L.* категорії сертифікований на виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду, із симптомами ураження кожним з наступних шкідливих організмів, не повинен перевищувати:

Resseliella theobaldii Barnes - 0,5 %;

Agrobacterium spp. Conn - 0,1 %;

Rhodococcus fascians Tilford - 0,1 % і такий садивний матеріал та будь-які навколишні рослини-господарі були видалені та знищені.

Садивний матеріал *Rubus L.* категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від вірусів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог.

На ділянці виробництва садивного матеріалу категорії сертифікований протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатися жодних симптомів вірусів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог.

Рослини з симптомами вірусів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог, не повинні спостерігатися на більш ніж 0,5 % садивного матеріалу *Rubus L.* категорії сертифікований. Такий садивний матеріал, а також будь-які рослини з симптомами, що знаходяться в безпосередній

близькості, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.15. Лохина, чорниця, брусниця (*Vaccinium L.*):

1) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Vaccinium L.* категорії вихідний проводиться двічі на рік.

Кожна вихідна маточна рослина *Vaccinium L.* підлягає відбору проб і лабораторному дослідженню через п'ять років після її прийняття як вихідної маточної рослини та з наступними п'ятирічними інтервалами щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 3 до цих Методичних вимог, а також у разі підозри щодо наявності уражень, зазначених у додатку 2 до цих Методичних вимог;

2) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Vaccinium L.* категорії базовий повинно проводитися двічі на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог здійснюється відбір проб та лабораторні дослідження.

Садивний матеріал *Vaccinium L.* категорії базовий повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Agrobacterium tumefaciens* (Smith & Townsend) Conn, *Diaporthe vaccinii* Shear, *Exobasidium vaccinii* (Fuckel) Woronin, *Godronia cassandrae* (anamorph *Topospora myrtilli*) Peck, *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld, Tobacco ringspot virus і Tomato ringspot virus.

На виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатися жодних симптомів і будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Відсоток садивного матеріалу *Vaccinium L.* категорії базовий на ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду, із симптомами ураження кожним з наступних шкідливих організмів, не повинен перевищувати:

Godronia cassandrae (anamorph *Topospora myrtilli*) Peck - 0,1 %;

Exobasidium vaccinii (Fuckel) Woronin - 0,5 % і такий садивний матеріал та будь-які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

3) візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу *Vaccinium L.* категорії сертифікований повинно проводитися один раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатках 2 і 3 до цих Методичних вимог здійснюють відбір проб та лабораторні дослідження.

Садивний матеріал *Vaccinium L.* категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Agrobacterium tumefaciens* (Smith & Townsend) Conn, *Exobasidium vaccinii* (Fuckel) Woronin і *Godronia cassandrae* (anamorph *Topospora myrtilli*) Peck.

На виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів. Відсоток садивного матеріалу *Vaccinium L.* категорії сертифікований із симптомами ураження кожним з наступних шкідливих організмів, не повинен перевищувати:

Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn - 0,5 %;

Godronia cassandrae (anamorph *Topospora myrtilli*) Peck - 0,5 %;

Exobasidium vaccinii (Fuckel) Woronin - 1 % і такий садивний матеріал та будь-які навколишні рослини-господарі підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Садивний матеріал *Vaccinium* L. категорії сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Diaporthe vaccinii* Shear, *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld, Tobacco ringspot virus та Tomato ringspot virus.

На місці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду жодних симптомів *Diaporthe vaccinii* Shear, *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld, Tobacco ringspot virus і Tomato ringspot virus не повинно спостерігатись на садивному матеріалі категорії сертифікований, а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Садивний матеріал *Vaccinium* L. категорії сертифікований, що проявляють симптоми *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld на місці виробництва, а також усі рослини в радіусі двох метрів від садивного матеріалу із симптомами, підлягають обов'язковому видаленню та знищенню, включаючи ґрунт, що налип.

Для усіх рослин, розташованих у радіусі десяти метрів від симптоматичного садивного матеріалу *Vaccinium* L., а також будь-якого садивного матеріалу, що залишився з ураженої партії:

протягом трьох місяців після виявлення симптоматичного садивного матеріалу, жодних симптомів *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld не повинно спостерігатись на цьому садивному матеріалі під час щонайменше двох перевірок у відповідний час для виявлення шкідника;

протягом цього тримісячного періоду не повинно проводитися жодних обробок, що пригнічують симптоми *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld.

Після закінчення тримісячного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld на садивному матеріалі *Vaccinium* L. Репрезентативний зразок садивного матеріалу, що підлягає переміщенню, включно з усім іншим садивним матеріалом, має бути досліджений та визнаний вільним від *Phytophthora ramorum* (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld.

19.16. Візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу обліпихи звичайної (*Hipporhae rhamnoides* L.) усіх категорій повинно проводитися один раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог здійснюється відбір проб і лабораторні дослідження.

На ділянці виробництва садивного матеріалу *Hipporhae rhamnoides* L. усіх категорій протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів шкідливих організмів, а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.17. Візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу жимолості їстівної (*Lonicera edulis*) усіх категорій повинно проводитися один раз на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог здійснюється відбір проб і лабораторні дослідження.

На ділянці виробництва садивного матеріалу *Lonicera edulis* усіх категорії протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів шкідливих організмів, а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

19.18. Візуальне інспектування (огляд) садивного матеріалу актинідії (*Actinidia Lindl.*) усіх категорій повинно проводитися двічі на рік. У разі підозри щодо наявності шкідливих організмів, перелічених у додатку 2 до цих Методичних вимог здійснюється відбір проб та лабораторні дослідження.

Садивний матеріал *Actinidia Lindl.*, отриманий з маточних рослин, повинен вирощуватись в районах, визнаних вільними від *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto.

На ділянці виробництва протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинно спостерігатись жодних симптомів *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto на садивному матеріалі, а будь-які симптоматичні рослини в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню.

Для репрезентативних частин маточних рослин необхідно проводити відбір проб і лабораторні дослідження на наявність *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto:

кожні чотири роки, якщо маточні рослини утримувалися в приміщеннях, захищених від інфекцій, щоб усі рослини були досліджені протягом восьмирічного інтервалу.

щорічно, якщо маточні рослини не утримувалися в приміщеннях, захищених від інфекцій, щоб усі рослини були досліджені протягом трирічного інтервалу.

На виробничій ділянці протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинні спостерігатися симптоми *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto на більш ніж 1 % садивного матеріалу. Такий садивний матеріал, а також будь-які рослини з симптомами в безпосередній близькості підлягають обов'язковому видаленню та знищенню. Репрезентативний зразок решти безсимптомного садивного матеріалу в партіях, у яких були виявлені рослини з симптомами, досліджується на наявність *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto.

Кожна партія садивного матеріалу *Actinidia Lindl.* підлягає вибірковому відбору проб і лабораторному дослідженню на наявність *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* перед реалізацією та повинна бути визнана вільною від цього шкідника.

20. Відбір проб і лабораторні дослідження не здійснюються у випадках, коли:

базові та сертифіковані маточні рослини, а також базовий, сертифікований садивний матеріал перебувають у стані кріоконсервування;

базовий та сертифікований садивний матеріал вироблений у районах, не уражених шкідливими організмами.

21. Якщо кандидатом на вихідні маточні рослини є насіннєвий садивний матеріал (сіянець), проведення візуального інспектування (огляду), відбору проб і лабораторних досліджень здійснюється лише для перевірки наявності вірусів, віроїдів або вірусоподібних хвороб, які передаються

через пилок та включені до переліку регульованих шкідливих організмів, визначених відповідно до законодавства про карантин рослин, і є характерними для відповідного роду або виду, за умови, що:

насінневий садивний матеріал (сіянець) вирощено з насіння, отриманого від рослини вільної від симптомів вірусів, віроїдів та вірусоподібних хвороб, що перевіряються;

насінневий садивний матеріал (сіянець) утримується відповідно до вимог цього розділу.

22. Ґрунт, у якому вирощують маточні рослини та садивний матеріал категорій вихідний, базовий та сертифікований, повинен залишатися вільним від шкідливих організмів, перелічених у додатку 4 до цих Методичних вимог. Відсутність таких шкідливих організмів встановлюють шляхом відбору проб і лабораторних досліджень.

Відбір проб здійснюється аудитором із сертифікації (агрономом-інспектором) і за потреби суб'єктом насінництва та розсадництва.

Відбір проб і лабораторні дослідження ґрунту здійснюються:

до посадки маточних рослин або садивного матеріалу категорій вихідний, базовий та сертифікований;

протягом періоду вирощування, у разі виникнення підозри щодо наявності шкідливих організмів;

з урахуванням кліматичних умов і біологічних особливостей шкідливих організмів із переліку регульованих шкідливих організмів та якщо шкідники є релевантними для відповідних маточних рослин або садивного матеріалу категорій вихідний, базовий та сертифікований.

Відбір проб і лабораторні дослідження не проводять, якщо:

на полі протягом щонайменше п'яти років не вирощувалися рослини-господарі відповідних шкідливих організмів, і немає підозри щодо їх відсутності;

за результатами лабораторних досліджень підтверджено, що ґрунт не містить жодних із шкідливих організмів;

у випадку сертифікованого садивного матеріалу.

23. Під час візуального інспектування (огляду) визначають відсутність або практичну відсутність дефектів. Пошкодження, рубцеві тканини, зміна кольору або висихання вважаються дефектами, якщо вони впливають на якість та придатність садивного матеріалу до розмноження.

24. Суб'єкт насінництва та розсадництва може розмножувати або оновлювати визнану вихідну маточну рослину та відтворювати вихідну маточну рослину для виробництва вихідного матеріалу.

Розмноження, оновлення та відтворення вихідних маточних рослин (у тому числі шляхом мікроклонального розмноження) здійснюється згідно з протоколами ЄОЗР щодо розмноження, оновлення та відтворення вихідних маточних рослин або іншими міжнародно визнаними протоколами або у разі їх відсутності - національними стандартами, інструкціями та рекомендаціями.

Використовуються лише протоколи, випробувані на відповідному роді або виді протягом достатнього періоду за ознаками плодоношення або вегетативного розвитку підщеп.

Вихідні маточні рослини можуть оновлюватися лише протягом періоду, визначеного з урахуванням стабільності сорту або умов середовища вирощування.

25. Базові маточні рослини, вирощені з вихідного матеріалу повинні розмножуватися протягом визначеної кількості поколінь для отримання необхідної кількості базових маточних рослин. Максимальна дозволена кількість поколінь та тривалість життя базових маточних рослин для кожного роду або виду, визначені у додатку 5 до цих Методичних вимог.

Якщо дозволено розмноження кількох поколінь базових маточних рослин, кожне покоління, крім першого, може походити з будь-якого попереднього покоління. Садивний матеріал різних поколінь підлягає окремому зберіганню.

26. Аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) проводить візуальне інспектування (огляд) і оцінює маточні рослини та садивний матеріал.

За результатами візуального інспектування (огляду) встановлюється:

відповідність морфологічних ознак опису сорту;

відсутність ураження шкідливих організмів, характерними для відповідного роду або виду;

відсутність дефектів.

У разі виникнення підозри щодо наявності шкідливих організмів аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) проводить відбір проб для проведення лабораторного дослідження. Відібрані проби передаються до акредитованих лабораторій.

Результати усіх обстежень заносяться до журналів польового оцінювання насаджень.

27. За результатами польового оцінювання та у разі відповідності насадження вимогам, установленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва, аудитор із сертифікації (агроном-інспектор), складає Акт польового оцінювання садивного матеріалу із закритою кореневою системою за формою, затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 06 грудня 2023 року N 2111, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 грудня 2023 року за N 2162/41218, або Акт польового оцінювання маточних насаджень кущових ягідних культур, суниці садової, або Акт польового оцінювання маточно-сортових (живцевих), маточно-насіньневих насаджень, або Акт польового оцінювання саджанців плодкових, горіхоплідних та малопоширених культур у розсаднику, або Акт польового оцінювання маточних насаджень клонових, насінньневих підщеп, за формою, затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 червня 2024 року N 1911, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 липня 2024 року за N 1098/42443.

Якщо за результатами польового оцінювання насаджень встановлено грубі порушення ведення розсадництва, зокрема, недотримання вимог щодо просторової ізоляції, неможливість ідентифікації сорту, наявність шкідливих організмів (в тому числі регульованих), невідповідність сортової ідентичності та чистоти, такі насадження вибраковуюються, про що складається Акт бракування насаджень садивного матеріалу за формою,

затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 червня 2024 року N 1911, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 липня 2024 року за N 1098/42443.

III. Вимоги до садивного матеріалу винограду

1. Садивний матеріал винограду (*Vitis L.*), призначений для подальшого розмноження та отримання базового матеріалу, підлягає сертифікації як садивний матеріал категорії вихідний, повинен відповідати наступним вимогам:

бути ідентифікованим за сортом і безпосередньо відтвореним із маточної рослини;

вирощуватися відповідно до методів, що забезпечують збереження сортової ідентичності.

2. Садивний матеріал винограду підлягає сертифікації як садивний матеріал категорії базовий, якщо він безпосередньо відтворений із вихідного матеріалу та відповідає сортовій ідентичності.

3. Садивний матеріал винограду підлягає сертифікації як садивний матеріал категорії сертифікований, якщо він безпосередньо відтворений із базового матеріалу та відповідає сортовій ідентичності.

4. Садивний матеріал винограду всіх категорій повинен відповідати фітосанітарним вимогам.

5. Садивний матеріал винограду, який використовується для розмноження повинен відповідати наступним вимогам:

1) мати сортову ідентичність і чистоту та, за необхідності, клональну чистоту;

2) мінімальна технічна чистота повинна становити 96 %;

3) пагони винограду повинні досягати достатнього ступеня визрівання;

4) садивний матеріал повинен залишатися вільним від шкідливих організмів, які знижують придатність для розмноження садивного матеріалу;

5) відповідати спеціальним умовам для кваліфікації:

укорінені щепи, утворені з садивного матеріалу однієї категорії, класифікуються за цією ж категорією;

укорінені щепи, утворені з різних категорій садивного матеріалу, класифікуються за нижчою категорією;

укорінені щепи, які утворені з вихідного садивного матеріалу, щепленого до базового садивного матеріалу, класифікують як вихідний садивний матеріал;

б) розміру:

живці підщепи та прищепи (ця вимога не поширюється на трав'янисті живці):

діаметр верхньої частини підщепи: 6,5 - 12 мм;

максимальний діаметр більш товстої частини підщепи: до 15 мм (крім садивного матеріалу для щеплення *in situ*);

однорічний приріст саджанців повинен мати мінімальний діаметр верхньої частини - 3,5 мм;

укорінені живці:

діаметр, виміряний посередині міжвузля, вздовж найдовшої осі (ширшої частини пагону) повинен бути не менше 5 мм (ця вимога не застосовується до укорінених живців, отриманих з трав'янистого розмножувального матеріалу);

довжина від найнижчої точки, де з'являються корені, до основи приросту повинна бути не менше:

для укорінених живців, призначених для щеплення - 30 см;

для інших укорінених живців - 20 см (ця вимога не застосовується до укорінених живців, отриманих з трав'янистого розмножувального матеріалу);

кожна рослина повинна мати щонайменше три добре розвинені корені, відносно рівномірно розташованих на базальній частині (для сорту підщепи 420 А - два на протилежних боках);

зріз робиться на достатній відстані під діафрагмою, щоб її не пошкодити, але не більше ніж на 1 см нижче;

укорінені щепи:

довжина стовбура повинна становити не менше 20 см завдовжки (ця вимога не застосовується до укорінених щеп, отриманих з трав'янистого розмножувального матеріалу);

кожна рослина повинна мати мінімум три добре розвинені корені, відносно рівномірно розташованих на базальній частині підщепи (для сорту підщепи 420 А - два на протилежних боках);

кожна рослина повинна мати належне, рівне та надійне зрощення;

зріз виконують на достатній відстані під діафрагмою, щоб її не пошкодити, але не більше ніж на 1 см нижче.

6. Садивний матеріал винограду не допускається до використання, якщо він має ознаки, які відносяться до технічних домішок, а саме:

висушений садивний матеріал - повністю або частково висушений, навіть якщо його повторно вимочено у воді після висушення;

пошкоджений садивний матеріал - зігнутий, зламаний або травмований (у тому числі внаслідок граду, морозу, здавлювання або механічного пошкодження);

садивний матеріал, що не відповідає вимогам підпункту 6 пункту 5 розділу III цих Методичних вимог.

7. Рослини в маточних насадженнях повинні створюватися та підтримуватися в таких умовах вирощування і на такому рівні розвитку, щоб можна було здійснювати достатню перевірку сортової ідентичності та чистоти насаджень; за можливості - ідентифікованим як клон, а також оцінку стану здоров'я рослин.

8. Маточні насадження та шкільки повинні бути створені за відповідних умов, щоб запобігти будь-якому ризику зараження шкідниками, які можуть бути носіями вірусів, зазначених у додатку 7 до цих Методичних вимог.

Шкільки винограду не повинні розташовуватись в межах виноградника або маточного насадження. Мінімальна відстань від виноградника чи маточного насадження винограду повинна становити не менше трьох метрів.

9. Маточні насадження та шкільки повинні бути вільними від шкідливих організмів, характерних для відповідного роду або виду.

Фітосанітарні процедури щодо садивного матеріалу здійснюються з урахуванням Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики України від 29 листопада 2006 року N 716, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 грудня 2006 року за N 1300/13174 (у редакції наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України 16 липня 2019 року N 397), та додатків 6 та 7 до цих Методичних вимог.

10. Відбір проб і лабораторні дослідження проводяться з урахуванням:

оптимального періоду року залежно від кліматичних умов;

умов вирощування винограду;

біологічних особливостей шкідливих організмів.

11. Дослідження здійснюються відповідно до Міжнародного стандарту з фітосанітарних заходів (МСФЗ) N 27 "Діагностичні протоколи для регульованих шкідливих організмів", Стандартів Європейської та Середземноморської організації захисту рослин серії РМ 7 "Діагностичні протоколи" (далі - протоколи СОЗР) або в разі їх відсутності згідно з національними стандартами, інструкціями та рекомендаціями.

Лабораторні дослідження включають:

виявлення комах, кліщів, нематод, грибів, бактерій, вірусів, віроїдів, вірусоподібних хвороб і фітоплазм;

біологічне індексування з використанням рослин-індикаторів, що застосовується для виробництва вихідного садивного матеріалу;

інші методи лабораторних досліджень, що забезпечують рівень надійності, еквівалентним біологічному індексуванню з використанням рослин-індикаторів.

12. Маточні насадження та шкільки повинні вирощуватися у контрольованих умовах:

у ґрунті або за потреби в горщиках з ростовим середовищем, вільним від шкідливих організмів та вірусів, що вражають відповідний рід або вид, визначені у додатках 6 і 7 до цих Методичних вимог;

у районах, вільних від шкідливих організмів;

за умови відсутності протягом останнього повного вегетаційного періоду будь-яких симптомів ураження.

Садивний матеріал повинен відповідати вимогам сортової ідентичності та стану здоров'я рослин шляхом офіційних щорічних перевірок насаджень та шкілок відповідно до пунктів 13 - 15 цього розділу.

13. Візуальні інспектування (огляди) маточних насаджень та шкілок усіх категорій повинні проводитися щонайменше один раз на вегетаційний період на наявність шкідливих організмів, перелічених у додатках 6, 7 до цих Методичних вимог.

14. Маточні насадження та шкільки підлягають відбору проб та лабораторному дослідженню, що повторюються з подальшими інтервалами:

кожні п'ять років на наявність *Arabid mosaic virus*, *Grapevine fanleaf virus*, *Grapevine leafroll - associated virus 1*, *Grapevine leafroll - associated virus 3* для маточних насаджень, призначених для вихідного садивного матеріалу;

кожні п'ять років на наявність *Arabid mosaic virus*, *Grapevine fanleaf virus*, *Grapevine leafroll - associated virus 1*, *Grapevine leafroll - associated virus 3* та одноразово відібрані на виявлення *Grapevine fleck virus* для маточних насаджень, призначених для виробництва підщеп;

кожні шість років на наявність *Arabid mosaic virus*, *Grapevine fanleaf virus*, *Grapevine leafroll - associated virus 1*, *Grapevine leafroll - associated virus 3* для маточних насаджень, призначених для базового садивного матеріалу - з шестирічних насаджень;

кожні десять років на наявність *Arabid mosaic virus*, *Grapevine fanleaf virus*, *Grapevine leafroll - associated virus 1*, *Grapevine leafroll - associated virus 3* для маточних насаджень, призначених для виробництва сертифікованого садивного матеріалу - з десятирічних насаджень.

15. Садивний матеріал винограду повинен вирощуватися відповідно до вимог місця виробництва або району, щоб обмежити наявність шкідливих організмів, перелічених у додатках 6, 7 до цих Методичних вимог та дотримуватися відповідних заходів:

1) садивний матеріал категорій вихідний, базовий, сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Candidatus Phytoplasma solani* Quaglino et al., *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) і *Xylophilus ampelinus* Willems et al.

На виробничому об'єкті на рослинах протягом останнього повного вегетаційного періоду не повинні спостерігатися жодні симптоми *Candidatus Phytoplasma solani* Quaglino et al. і *Xylophilus ampelinus* Willems et al.

Рослини в маточних насадженнях, призначених для виробництва садивного матеріалу категорій вихідний та базовий, що проявляють симптоми ураження *Candidatus Phytoplasma solani* Quaglino et al., підлягають обов'язковому видаленню.

Рослини в маточних насадженнях, призначених для виробництва садивного матеріалу категорії сертифікований, що проявляють симптоми ураження *Candidatus Phytoplasma solani* Quaglino et al., повинні бути виключені з розмноження та не допускаються до використання.

Рослини на виробничому об'єкті, що проявляють симптоми ураження *Xylophilus ampelinus* Willems et al. підлягають обов'язковому видаленню та обробці бактерицидом після підрізання, щоб забезпечити відсутність *Xylophilus ampelinus* Willems et al.

Якщо садивний матеріал, призначений для реалізації, має симптоми ураження *Candidatus Phytoplasma solani* Quaglino et al. та *Xylophilus ampelinus* Willems et al., вся партія садивного матеріалу підлягає обробці гарячою водою або іншому належному обробленню відповідно до протоколів ЄОЗР чи інших міжнародно визнаних протоколів, щоб забезпечити відсутність цих організмів;

2) рослини в маточних насадженнях, призначених для виробництва садивного матеріалу категорії вихідний, а також вихідний садивний матеріал повинні утримуватися у приміщеннях, захищених від комах, з метою запобігання наявності Grapevine leafroll - associated virus 1 і Grapevine leafroll - associated virus 3.

У маточних насадженнях, призначених для виробництва садивного матеріалу категорій вихідний та базовий, не повинно спостерігатись жодних симптомів ураження *Arabis mosaic virus*, *Grapevine fanleaf virus*, *Grapevine leafroll - associated virus 1* та *Grapevine leafroll - associated virus 3*.

У маточних насадженнях, призначених для виробництва садивного матеріалу категорії сертифікований симптоми ураження *Arabis mosaic virus*, *Grapevine fanleaf virus*, *Grapevine leafroll - associated virus 1* та *Grapevine leafroll - associated virus 3* допускаються не більш ніж 5 % рослин винограду. Такі рослини підлягають обов'язковому видаленню та знищенню;

3) садивний матеріал категорій вихідний, базовий, сертифікований повинен вирощуватися в районах, визнаних вільними від *Viteus vitifoliae* Fitch.

Садивний матеріал необхідно прищеплювати на підщепи, стійкі до *Viteus vitifoliae* Fitch.

Рослини в маточних насадженнях, призначених для виробництва садивного матеріалу категорії вихідного, і вихідний садивний матеріал винограду повинні утримуватися у приміщеннях, захищених від комах, і протягом останнього повного вегетаційного періоду на рослинах не повинно спостерігатись жодних симптомів ураження *Viteus vitifoliae* Fitch.

Якщо садивний матеріал, призначений для реалізації, проявляє симптоми ураження *Viteus vitifoliae* Fitch, вся партія садивного матеріалу підлягає фумігації, обробці гарячою водою або іншому належному обробленню відповідно до протоколів ЄОЗР чи інших міжнародно визнаних протоколів, щоб забезпечити відсутність *Viteus vitifoliae* Fitch.

16. Відбір проб і лабораторні дослідження не проводять, якщо:

за результатами лабораторного дослідження ґрунту встановлено, що ґрунт не містить жодних шкідливих організмів, які можуть бути носіями вірусів, зазначених у додатку 7 до цих Методичних вимог;

виноград не вирощувався в ґрунті виробництва протягом щонайменше п'яти років та немає підозри щодо відсутності шкідливих організмів, які можуть бути носіями вірусів, зазначених у додатку 7 до цих Методичних вимог.

17. Додаткове інспектування (огляд) проводять у випадку виникнення спірних питань, які можуть бути вирішені без шкоди для якості садивного матеріалу.

18. У разі виявлення візуальних симптомів ураження шкідливими організмами, у тому числі вірусами, фітоплазмами або бактеріями, садивний матеріал підлягає вилученню та знищенню або видаленню з ділянки вирощування.

Для садивного матеріалу *Vitis L.* категорій вихідний та базовий ураження не допускається.

Для садивного матеріалу категорії сертифікований допускається не більш 5 % уражених рослин.

Усі симптоматичні рослини підлягають видаленню та знищенню, а партія, у складі якої виявлено заражений матеріал - повторному обстеженню.

19. Аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) проводить візуальне інспектування (огляд) на об'єкті, полі та ділянці та оцінює маточні насадження винограду.

За результатами візуального інспектування (огляду) встановлюється:

відповідність морфологічних ознак рослин опису сорту;

відсутність ураження шкідливими організмами, характерними для відповідного роду або виду.

У разі виникнення підозри щодо наявності шкідливих організмів аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) проводить відбір проб для проведення лабораторного дослідження. Відібрані проби передаються до акредитованих лабораторій.

Результати усіх обстежень заносяться до журналів польового оцінювання насаджень.

За результатами польового оцінювання та у разі відповідності насаджень вимогам, установленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва, аудитор із сертифікації (агроном-інспектор), складає Акт польового оцінювання маточних виноградних насаджень / виноградної шкільки за формою, затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 червня 2024 року N 1911, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 липня 2024 року за N 1098/42443.

Якщо за результатами польового оцінювання насаджень встановлено грубі порушення ведення розсадництва, зокрема, недотримання вимог щодо просторової ізоляції, неможливість ідентифікації сорту, наявність шкідливих організмів (у тому числі регульованих), невідповідність сортової ідентичності та чистоти, такі насадження вибраковуються, про що складається Акт бракування насаджень садивного матеріалу за формою, затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 червня 2024 року N 1911, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 липня 2024 року за N 1098/42443.

Додаток 1
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 1 розділу I)

**Перелік
садивного матеріалу плодових, горіхоплідних культур**

№ з/п	Найменування роду та виду латинською мовою	Найменування роду та виду українською мовою
1	2	3
1	<i>Castanea sativa</i> Mill.	Каштан їстівний
2	<i>Citrus</i> L.	Цитрусові
3	<i>Corylus avellana</i> L.	Ліщина звичайна
4	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	Айва довгаста
5	<i>Ficus carica</i> L.	Смоковниця звичайна (інжир)
6	<i>Fortunella</i> Swingle	Фортунела
7	<i>Fragaria</i> L.	Суниця
8	<i>Juglans regia</i> L.	Горіх грецький
9	<i>Malus</i> Mill.	Яблуна
10	<i>Olea europaea</i> L.	Маслина (олива) європейська
11	<i>Pistacia vera</i> L.	Фісташка справжня
12	<i>Poncirus</i> Raf.	Понцирус
13	<i>Prunus dulcis</i> (Mill.) D.A.Webb.	Мигдаль звичайний
14	<i>Prunus armeniaca</i> L.	Абрикос звичайний
15	<i>Prunus avium</i> L.	Черешня
16	<i>Prunus cerasus</i> L.	Вишня звичайна
17	<i>Prunus domestica</i> L.	Слива домашня
18	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	Алича

19	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch	Персик звичайний
20	<i>Prunus salicina</i> Lindl.	Слива верболиста
21	<i>Pyrus</i> L.	Груша
22	<i>Ribes</i> L.	Смородина, порічки, агрус
23	<i>Rubus</i> L.	Малина, ожина
24	<i>Vaccinium</i> L.	Лохина, чорниця, брусниця
25	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	Обліпиха звичайна
26	<i>Lonicera edulis</i>	Жимолость їстівна
27	<i>Actinidia</i> Lindl.	Актинідія

Додаток 2
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 11 розділу II)

Перелік

шкідливих організмів (в тому числі регульованих), наявність яких перевіряється шляхом візуального інспектування (огляду), у разі підозри - відбір проб та лабораторні дослідження плодових, горіхоплідних культур

Найменування роду або виду плодових, горіхоплідних культур латинською мовою 1	Найменування шкідливих організмів (в тому числі регульованих) 2
Actinidia Lindl.	Бактерії <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>актинідії</i> Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto [PSDMAK]
Castanea sativa Mill.	Гриби та ооміцети <i>Cryphonectria parasitica</i> (Murrill) Barr [ENDOPA] <i>Mycosphaerella punctiformis</i> Verkley & U. Braun [RAMUEN] <i>Phytophthora cambivora</i> (Petri) Buisman [PHYTCM] <i>Phytophthora cinnamomi</i> Rands [PHYTCN]

	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Chestnut mosaic agent
Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf.	Гриби та ооміцети
	Phytophthora citrophthora (R.E.Smith & E.H.Smith) Leonian [PHYTCO]
	Phytophthora nicotianae var. parasitica (Dastur) Waterhouse [PHYTNP]
	Комахи та кліщі
	Aleurothrixus floccosus Maskell [ALTHFL]
	Parabemisia myricae Kuwana [PRABMY]
	Нематоди
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
	Tylenchulus semipenetrans Cobb [TYLESE]
Corylus avellana L.	Бактерії
	Pseudomonas avellanae Janse et al. [PSDMAL]
	Xanthomonas arboricola pv. Corylina (Miller, Bollen, Simmons, Gross & Barss) Vauterin, Hoste, Kersters & Swings [XANTCY]
	Гриби та ооміцети
	Armillariella mellea (Vahl) Kummer [ARMIME]
	Verticillium albo - atrum Reinke & Berthold [VERTAA]
Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]	
	Комахи та кліщі
	Phytoptus avellanae Nalepa [ERPHAV]
Cydonia oblonga Mill., Pyrus L.	Бактерії
	Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU]
	Erwinia amylovora (Burrill) Winslow et al. [ERWIAM]
	Pseudomonas syringae pv. syringae van Hall [PSDMSY]
	Гриби та ооміцети
	Armillariella mellea (Vahl) Kummer [ARMIME]
	Chondrostereum purpureum Pouzar [STERPU]
	Glomerella cingulata (Stoneman) Spaulding & von Schrenk [GLOMCI]
	Neofabraea alba Desmazières [PEZIAL]
	Neofabraea malicorticis Jackson [PEZIMA]
	Neonectria ditissima (Tulasne & C. Tulasne) Samuels & Rossman [NECTGA]
	Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schröter [PHYTCC]
	Sclerophora pallida Yao & Spooner [SKLPPA]

	Verticillium albo - atrum Reinke & Berthold [VERTAA]
	Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]
	Комахи та кліщі
	Eriosoma lanigerum Hausmann [ERISLA]
	Psylla spp. Geoffroy [1PSYLG]
	Нематоди
	Meloidogyne hapla Chitwood [MELGHA]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
	Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans - Stekhoven [PRATPE]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Ficus carica L.	Бактерії
	Xanthomonas campestris pv. fici (Cavara) Dye [XANTFI]
	Гриби та ооміцети
	Armillariella mellea (Vahl) Kummer [ARMIME]
	Комахи та кліщі
	Ceroplastes rusci Linnaeus [CERPRU]
	Нематоди
	Heterodera fici Kirjanova [HETDFI]
	Meloidogyne arenaria Chitwood [MELGAR]
	Meloidogyne incognita (Kofold & White) Chitwood [MELGIN]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
Ficus carica L.	Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans-Stekhoven [PRATPE]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Fragaria L.	Бактерії
	Candidatus Phlomobacter fragariae Zreik, Bov é & Garnier [PHMBFR]
	Гриби та ооміцети
	Podosphaera aphanis (Wallroth) Braun & Takamatsu [PODOAP]
	Rhizoctonia fragariae Hussain & W.E.McKeen [RHIZFR]
	Verticillium albo - atrum Reinke & Berthold [VERTAA]
	Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]
	Комахи та кліщі
	Chaetosiphon fragaefolii Cockerell [CHTSFR]
	Phytonemus pallidus Banks [TARSPA]
	Нематоди

	Ditylenchus dipsaci (Kuehn) Filipjev [DITYDI]
	Meloidogyne hapla Chitwood [MELGHA]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Candidatus Phytoplasma asteris Lee et al. [PHYPAS]
	Candidatus Phytoplasma fragariae Valiunas, Staniulis & Davis [PHYPFG]
	Candidatus Phytoplasma pruni [PHYPPN]
	Candidatus Phytoplasma solani Quaglino et al. [PHYPSO]
	Clover phyllody phytoplasma [PHYP03]
	Strawberry multiplier disease phytoplasma [PHYP75]
Juglans regia L.	Бактерії
	Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU]
	Xanthomonas arboricola pv. juglandi (Pierce) Vauterin et al. [XANTJU]
	Гриби та ооміцети
	Armillariella mellea (Vahl) Kummer [ARMIME]
	Chondrostereum purpureum Pouzar [STERPU]
	Neonectria ditissima (Tulasne & C. Tulasne) Samuels & Rossman [NECTGA]
	Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schr. & Ter [PHYTCC]
	Комахи та кліщі
	Epidiaspis leperii Signoret [EPIDBE]
	Pseudaulacaspis pentagona Targioni - Tozzetti [PSEAPE]
	Quadraspidiotus perniciosus Comstock [QUADPE]
Hippophae rhamnoides L.	Комахи та кліщі
	Rhagoletis batava
	Gelechia hippophaella
	Capitophorus hippophaes
	Aceria hippophaena
	Tortricidae
Lonicera edulis	Комахи та кліщі
	Hyadaphis tataricae
	Aceria loniceriae
	Phyllonorycter loniceriae

	Tortricidae
	Coccoidea
	Бактерії
	Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU]
	Erwinia amylovora (Burrill) Winslow et al. [ERWIAM]
	Pseudomonas syringae pv. syringae van Hall [PSDMSY]
	Гриби та ооміцети
	Armillariella mellea (Vahl) Kummer [ARMIME]
	Chondrostereum purpureum Pouzar [STERPU]
	Glomerella cingulata (Stoneman) Spaulding & von Schrenk [GLOMCI]
	Neofabraea alba Desmazières [PEZIAL]
	Neofabraea malicorticis Jackson [PEZIMA]
	Neonectria ditissima (Tulasne & C. Tulasne) Samuels & Rossman [NECTGA]
	Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schröter [PHYTCC]
	Sclerophora pallida Yao & Spooner [SKLPPA]
	Verticillium albo-atrum Reinke &
	Berthold [VERTAA]
	Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]
	Комахи та кліщі
	Eriosoma lanigerum Hausmann [ERISLA]
	Psylla spp. Geoffroy [1PSYLG]
	Нематоди
	Meloidogyne hapla Chitwood [MELGHA]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
	Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans-Stekhoven [PRATPE]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Malus Mill.	
	Бактерії
	Pseudomonas savastanoi pv. Savastanoi (Smith) Gardan et al. [PSDMSA]
	Нематоди
	Meloidogyne arenaria Chitwood [MELGAR]
	Meloidogyne incognita (Kofold & White) Chitwood [MELGIN]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Olea europaea L.	

	<p>Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми</p> <p>Olive leaf yellowing - associated virus [OLYAV0] Olive vein yellowing - associated virus [OVYAV0] Olive yellow mottling and decline associated virus [OYMDAV]</p>
Pistacia vera L.	<p>Гриби та ооміцети</p> <p>Phytophthora cambivora (Petri) Buisman [PHYTCM] Phytophthora cryptogea Pethybridge & Lafferty [PHYTCR] Rosellinia necatrix Prillieux [ROSLNE] Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]</p> <p>Нематоди</p> <p>Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans - Stekhoven [PRATPE] Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]</p>
Prunus domestica L., Prunus dulcis (Mill.) D.A. Webb	<p>Бактерії</p> <p>Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU] Pseudomonas syringae pv. morsprunorum (Wormald) Young, Dye & Wilkie [PSDMMP]</p> <p>Гриби та ооміцети</p> <p>Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schr ö ter [PHYTCC] Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]</p> <p>Комахи та кліщі</p> <p>Pseudaulacaspis pentagona Targioni - Tozzetti [PSEAPE] Quadraspidiotus perniciosus Comstock [QUADPE]</p> <p>Нематоди</p> <p>Meloidogyne arenaria Chitwood [MELGAR] Meloidogyne incognita (Kofold & White) Chitwood [MELGIN] Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA] Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans - Stekhoven [PRATPE] Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]</p>
Prunus armeniaca L.	<p>Бактерії</p> <p>Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU] Pseudomonas syringae pv. morsprunorum (Wormald) Young, Dye & Wilkie [PSDMMP] Pseudomonas syringae pv. syringae van Hall [PSDMSY] Pseudomonas viridiflava (Burkholder) Dowson [PSDMVF]</p> <p>Гриби та ооміцети</p> <p>Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schr ö ter [PHYTCC]</p>

	Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]
	Комахи та кліщі
	Pseudaulacaspis pentagona Targioni - Tozzetti [PSEAPE]
	Quadraspidiotus perniciosus Comstock [QUADPE]
Prunus armeniaca L.	Нематоди
	Meloidogyne arenaria Chitwood [MELGAR]
	Meloidogyne incognita (Kofold & White) Chitwood [MELGIN]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
	Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans - Stekhoven [PRATPE]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Prunus avium L., Prunus cerasus L.	Бактерії
	Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU]
	Pseudomonas syringae pv. morsprunorum (Wormald) Young, Dye & Wilkie [PSDMMP]
	Гриби та ооміцети
	Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schr. & Ter [PHYTCC]
	Комахи та кліщі
	Quadraspidiotus perniciosus Comstock [QUADPE]
	Нематоди
	Meloidogyne arenaria Chitwood [MELGAR]
	Meloidogyne incognita (Kofold & White) Chitwood [MELGIN]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
Prunus domestica L., Prunus dulcis (Mill.) D.A. Webb	Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans - Stekhoven [PRATPE]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Prunus persica (L.) Batsch, Prunus salicina Lindl.	Бактерії
	Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU]
	Pseudomonas syringae pv. morsprunorum (Wormald) Young, Dye & Wilkie [PSDMMP]
	Pseudomonas syringae pv. persicae (Prunier, Luisetti & Gardan) Young, Dye & Wilkie [PSDMPE]
	Гриби та ооміцети
	Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schr. & Ter [PHYTCC]
	Verticillium dahliae Kleb [VERTDA]
	Комахи та кліщі
	Pseudaulacaspis pentagona Targioni - Tozzetti [PSEAPE]
	Quadraspidiotus perniciosus Comstock [QUADPE]
	Нематоди

	Meloidogyne arenaria Chitwood [MELGAR]
	Meloidogyne incognita (Kofold & White) Chitwood [MELGIN]
	Meloidogyne javanica Chitwood [MELGJA]
	Pratylenchus penetrans (Cobb) Filipjev & Schuurmans - Stekhoven [PRATPE]
	Pratylenchus vulnus Allen & Jensen [PRATVU]
Ribes L.	Гриби та ооміцети
	Diaporthe strumella (Fries) Fuckel [DIAPST]
	Microsphaera grossulariae (Wallroth) L. & veill. & [MCRSGR]
	Podosphaera mors - uvae (Schweinitz) Braun & Takamatsu [SPHRMU]
	Комахи та кліщі
	Cecidophyopsis ribis Westwood [ERPHRI]
	Dasineura tetensi R. & bsaamen [DASYTE]
	Pseudaulacaspis pentagona Targioni - Tozzetti [PSEAPE]
	Quadraspidiotus perniciosus Comstock [QUADPE]
	Tetranychus urticae Koch [TETRUR]
	Нематоди
	Aphelenchoides ritzemabosi (Schwartz) Steiner & Buhner [APLORI]
	Ditylenchus dipsaci (Kuehn) Filipjev [DITYDI]
Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми	
Aucuba mosaic agent and blackcurrant yellows agent combined	
Rubus L.	Бактерії
	Agrobacterium spp. Conn [1AGRBG]
	Rhodococcus fascians Tilford [CORBFA]
	Гриби та ооміцети
	Peronospora rubi Rabenhorst [PERORU]
Vaccinium L.	Комахи та кліщі
	Resseliella theobaldii Barnes [THOMTE]
Vaccinium L.	Бактерії
	Agrobacterium tumefaciens (Smith & Townsend) Conn [AGRBTU]
	Гриби та ооміцети
	Diaporthe vaccinii Shear [DIAPVA]
	Exobasidium vaccinii (Fuckel) Woronin [EXOBVA]
Godronia cassandrae (anamorph Topospora myrtilli) Peck [GODRCA]	
Pucciniastrum minimum Sydow & P. Sydow [THEKMI]	

Додаток 3
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 13 розділу II)

Перелік

шкідливих організмів (в тому числі регульованих), наявність яких перевіряється шляхом візуального інспектування (огляду), у разі потреби - відбір проб та лабораторні дослідження плодових, горіхоплідних культур

Найменування роду або виду плодових, горіхоплідних культур латинською мовою	Найменування шкідливих організмів (в тому числі регульованих)
1	2
Castanea sativa Mill.	Гриби та ооміцети Phytophthora ramorum (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld [PHYRA]
Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf.	Бактерії Spiroplasma citri Saglio et al. [SPIRCI] Гриби та ооміцети Plenodomus tracheiphilus (Petri) Gruyter, Aveskamp & Verkley [DEUTTR] Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Citrus cristacortis agent [CSCC00] Citrus exocortis viroid [CEVD00] Citrus impietratura agent [CSI000] Citrus leaf blotch virus [CLBV00] Citrus psorosis virus [CPSV00] Citrus tristeza virus (EU isolates) [CTV000] Citrus variegation virus [CVV000] Hop stunt viroid [HSVD00]
Corylus avellana L.	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Apple mosaic virus [APMV00]

Cydonia oblonga Mill.	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0] Apple rubbery wood agent [ARW000] Apple stem grooving virus [ASGV00] Apple stem - pitting virus [ASPV00] Pear bark necrosis agent [PRBN 00] Pear bark split agent [PRBS00] Pear blister canker viroid [PBCVD0] Pear rough bark agent [PRRB00] Quince yellow blotch agent [ARW000]
Fragaria L.	Бактерії Xanthomonas fragariae Kennedy & King [XANTFR] Гриби та ооміцети Colletotrichum acutatum Simmonds [COLLAC] Phytophthora cactorum (Lebert & Cohn) J.Schr ö ter [PHYTCC] Phytophthora fragariae C.J. Hickman [PHYTFR] Нематоди Aphelenchoides besseyi Christie [APLOBE] Aphelenchoides blastophthorus Franklin [APLOBL] Aphelenchoides fragariae (Ritzema Bos) Christie [APLOFR] Aphelenchoides ritzemabosi (Schwartz) Steiner & Buhner [APLORI] Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Arabis mosaic virus [ARMV00] Raspberry ringspot virus [RPRSV0] Strawberry crinkle virus [SCRV00] Strawberry latent ringspot virus [SLRSV0] Strawberry mild yellow edge virus [SMYEV0] Strawberry mottle virus [SMOV00] Strawberry vein banding virus [SVBV00] Tomato black ring virus [TBRV00]
Juglans regia L.	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Cherry leaf roll virus [CLRV00]
Malus Mill.	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]

	Apple dimple fruit viroid [ADFVD0]
	Apple flat limb agent [AFL000]
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Apple rubbery wood agent [ARW000]
	Apple scar skin viroid [ASSVD0]
	Apple star crack agent [APHW00]
	Apple stem grooving virus [ASGV00]
	Apple stem - pitting virus [ASPV00]
	Candidatus Phytoplasma mali Seem & Iler & Schneider [PHYPPMA]
	Хвороби плодів: chat fruit [APCF00], green crinkle [APGC00], bumpy fruit of Ben Davis, rough skin [APRSK0], star crack, russet ring [APLP00], russet wart
	Tomato ringspot virus [TORSV0]
Olea europaea L.	Гриби та ооміцети
	Verticillium dahlia Kleo [VERTIDA]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Cherry leaf roll virus [CLRV00]
	Strawberry latent ringspot virus [SLRSV0]
Prunus dulcis (Mill.) D.A. Webb	Бактерії
	Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. [XANTPR]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Iler & Schneider [PHYPPR]
	Plum pox virus [PPV000]
	Prune dwarf virus [PDV000]
	Prunus necrotic ringspot virus [PNRSV0]
	Tomato ringspot virus [TORSV0]
Prunus armeniaca L.	Бактерії
	Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. [XANTPR]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Apricot latent virus [ALV000]

	Candidatus Phytoplasma prunorum Seem <i>Ullmer & Schneider</i> [PHYPPR]
	Plum pox virus [PPV000]
	Prune dwarf virus [PDV000]
	Prunus necrotic ringspot virus [PNRSV0]
	Tomato ringspot virus [TORSV0]
	Бактерії
	Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. [XANTPR]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Arabis mosaic virus [ARMV00]
	Candidatus Phytoplasma prunorum Seem <i>Ullmer & Schneider</i> [PHYPPR]
	Cherry green ring mottle virus [CGRMV0]
	Cherry leaf roll virus [CLRV00]
	Cherry mottle leaf virus [CMLV00]
	Cherry necrotic rusty mottle virus [CRNRM0]
	Little cherry virus 1 and 2 [LCHV10], [LCHV20]
	Plum pox virus [PPV000]
	Prune dwarf virus [PDV000]
	Prunus necrotic ringspot virus [PNRSV0]
	Raspberry ringspot virus [RPRSV0]
	Strawberry latent ringspot virus [SLRSV0]
	Tomato black ring virus [TBRV00]
	Tomato ringspot virus [TORSV0]
Prunus avium L., Prunus cerasus L.	
	Бактерії
	Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. [XANTPR]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Candidatus Phytoplasma prunorum Seem <i>Ullmer & Schneider</i> [PHYPPR]
	Myrobalan latent ringspot virus [MLRSV0]
	Plum pox virus [PPV000]
	Prune dwarf virus [PDV000]
	Prunus necrotic ringspot virus [PNRSV0]
Prunus domestica L., Prunus salicina Lindl. та інші види Prunus L. сприйнятливі до Plum pox virus у випадку гібридів Prunus L.	

	Tomato ringspot virus [TORSV0]
Prunus persica (L.) Batsch	Бактерії
	Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al. [XANTPR]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Apricot latent virus [ALV000]
	Candidatus Phytoplasma prunorum Seem & Iler & Schneider [PHYPPR]
	Peach latent mosaic viroid [PLMVD0]
	Plum pox virus [PPV000]
	Prune dwarf virus [PDV000]
	Prunus necrotic ringspot virus [PNRSV0]
	Strawberry latent ringspot virus [SLRSV0]
Pyrus L.	Tomato ringspot virus [TORSV0]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple chlorotic leaf spot virus [ACLSV0]
	Apple rubbery wood agent [ARW000]
	Apple stem grooving virus [ASGV00]
	Apple stem - pitting virus [ASPV00]
	Candidatus Phytoplasma pyri Seem & Iler & Schneider [PHYPPY]
	Pear bark necrosis agent [PRBN 00]
	Pear bark split agent [PRBS00]
	Pear blister canker viroid [PBCVD0]
Pear rough bark agent [PRRB00]	
Ribes L.	Quince yellow blotch agent [ARW000]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Arabis mosaic virus [ARMV00]
	Blackcurrant reversion virus [BRAV00]
	Cucumber mosaic virus [CMV000]
	Gooseberry vein banding associated virus [GOVB00]
Rubus L.	Raspberry ringspot virus [RPRSV0]
	Strawberry latent ringspot virus [SLRSV0]
	Гриби та ооміцети
	Phytophthora spp. de Bary [1PHYTG]

	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Apple mosaic virus [APMV00]
	Arabis mosaic virus [ARMV00]
	Black raspberry necrosis virus [BRNV00]
	Candidatus Phytoplasma rubi Malembic - Maher et al. [PHYPRU]
	Cucumber mosaic virus [CMV000]
	Raspberry bushy dwarf virus [RBDV00]
	Raspberry leaf mottle virus [RLMV00]
	Raspberry ringspot virus [RPRSV0]
	Raspberry vein chlorosis virus [RVCV00]
	Raspberry yellow spot [RYS000]
	Rubus yellow net virus [RYNV00]
	Strawberry latent ringspot virus [SLRSV0]
	Tomato black ring virus [TBRV00]
	Tomato ringspot virus [TORSV0]
	Гриби та ооміцети
	Phytophthora ramorum (EU isolates) Werres, De Cock & Man in 't Veld [PHYTRA]
	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Blueberry mosaic associated ophiovirus [BLMAV0]
	Blueberry red ringspot virus [BRRV00]
	Blueberry scorch virus [BLSCV0]
	Blueberry shock virus [BLSHV0]
	Blueberry shoestring virus [BSSV00]
	Candidatus Phytoplasma asteris Lee et al. [PHYPAS]
	Candidatus Phytoplasma pruni [PHYPPN]
	Candidatus Phytoplasma solani Quaglino et al.[PHYPSO]
	Cranberry false blossom phytoplasma [PHYFPB]
	Tobacco ringspot virus [TRSV0]
	Tomato ringspot virus [TORSV0]
Vaccinium L.	

Додаток 4
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 22 розділу II)

**Перелік
шкідливих організмів, присутніх у ґрунті**

Найменування роду або виду плодових, горіхоплідних культур латинською мовою	Найменування шкідливих організмів
1	2
Fragaria L.	Нематоди Longidorus attenuatus Hooper [LONGAT] Longidorus elongatus (de Man) Thorne & Swanger [LONGEL] Longidorus macrosoma Hooper [LONGMA] Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]
Juglans regia L.	Нематоди Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]
Olea europaea L.	Нематоди Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]
Pistacia vera L.	Нематоди Xiphinema index Thorne & Allen [XIPHIN]
Prunus avium L., Prunus cerasus L.	Нематоди Longidorus attenuatus Hooper [LONGAT] Longidorus elongatus (de Man) Thorne & Swanger [LONGEL] Longidorus macrosoma Hooper [LONGMA] Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]
Prunus domestica L., Prunus persica (L.) Batsch, Prunus salicina Lindl.	Нематоди Longidorus attenuatus Hooper [LONGAT] Longidorus elongatus (de Man) Thorne & Swanger [LONGEL] Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]
Ribes L.	Нематоди Longidorus elongatus (de Man) Thorne & Swanger [LONGEL]

	Longidorus macrosoma Hooper [LONGMA]
	Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]
Rubus L.	Нематоди
	Longidorus attenuatus Hooper [LONGAT]
	Longidorus elongatus (de Man) Thorne & Swanger [LONGEL]
	Xiphinema diversicaudatum (Mikoletzky) Thorne [XIPHDI]

Додаток 5
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодкових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 25 розділу II)

Максимально дозволена кількість поколінь та тривалість життя базових маточних рослин для кожного роду та виду

Найменування роду або виду плодкових культур латинською мовою	Кількість поколінь та тривалість життя базової маточної рослини	Інші вимоги
1	2	3
Castanea sativa Mill.	до двох поколінь	(а) (б)
Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf.	до одного покоління	(а) (б)
Corylus avellana L.	до двох поколінь	
Cydonia oblonga Mill., Malus Mill., Pyrus L.	до двох поколінь	(а) (б)
Ficus carica L.	до двох поколінь	
Fragaria L.	п'ять поколінь	
Juglans regia L.	до двох поколінь	
Olea europaea L.	до одного покоління	
Prunus armeniaca L., Prunus domestica L.,	до двох поколінь	(а) (б)

Prunus dulcis (Mill.) D.A. Webb, Prunus persica (L.) Batsch, Prunus salicina Lindl.		
Prunus avium L. Prunus cerasus L.	до двох поколінь	(а) (б)
Ribes L.	три покоління. Маточні рослини кожного покоління повинні зберігатися як маточні рослини максимум шість років	
Rubus L.	протягом двох поколінь. Маточні рослини кожного покоління повинні зберігатися як маточні рослини максимум протягом чотирьох років	
Vaccinium L.	до двох поколінь	

Примітки:

(а) у випадку, якщо базова маточна рослина є підщепою, її дозволяється розмножувати максимум до трьох поколінь;

(б) якщо підщепи є частиною базових маточних рослин, ці підщепи повинні бути базовим матеріалом першого покоління.

Додаток 6
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодкових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 9 розділу III)

Перелік

шкідливих організмів (в тому числі регульованих), наявність яких перевіряється шляхом візуального інспектування (огляду), а в разі підозри - також відбір проб та лабораторні дослідження винограду

Найменування роду або виду винограду, крім насіння	Найменування шкідливих організмів (в тому числі регульованих)
1	2
Нещеплений <i>Vitis vinifera</i> L.	Комахи та кліщі <i>Viteus vitifoliae</i> Fitch [VITEVI]

Vitis L., крім нещепленого Vitis vinifera L.	Комахи та кліщі Viteus vitifoliae Fitch [VITEVI]
Vitis L.	Бактерії Xylella fastidiosa (Wells et al.) [XYLEFA] Xylophilus ampelinus Willems et al. [XANTAM] Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми Candidatus Phytoplasma solani Quaglino et al. [PHYPSO]

Додаток 7
до Методичних вимог у сфері розсадництва щодо збереження
якостей садивного матеріалу плодкових, горіхоплідних культур та
винограду
(пункт 9 розділу III)

Перелік

шкідливих організмів (в тому числі регульованих), наявність яких перевіряється шляхом візуального інспектування (огляду), а в окремих випадках - також відбір проб та лабораторні дослідження винограду

Найменування роду або виду винограду	Найменування регульованих шкідливих організмів
1	2
Садивний матеріал Vitis L., крім насіння	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Arabis mosaic virus [ARMV00]
	Grapevine fanleaf virus [GFLV00]
	Grapevine leafroll - associated virus 1 [GLRAV1] Grapevine leafroll - associated virus 3 [GLRAV3]
Підщепи Vitis spp. та їх гібриди, крім Vitis vinifera L.	Віруси, віроїди, вірусоподібні хвороби та фітоплазми
	Arabis mosaic virus [ARMV00]
	Grapevine fanleaf virus [GFLV00]
	Grapevine leafroll - associated virus 1 [GLRAV1] Grapevine leafroll - associated virus 3 [GLRAV3]

Grapevine fleck virus [GFKV00]
